

ŠOLSKE UNIFORME

SOCIOLOGIJA
RAZISKOVALNA NALOGA

Nia Istenič in Zala Vnuk
8. razred

Mentorica:
Katarina Kunaver

Šolsko leto 2020/2021

OSNOVNA ŠOLA RIHARDA JAKOPIČA
LJUBLJANA

RAZISKOVALNA NALOGA

SOCIOLOGIJA

ŠOLSKE UNIFORME

8. razred

šolsko leto 2020/2021

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	3
KAZALO SLIK	5
KAZALO FOTOGRAFIJ	5
KAZALO GRAFOV	6
KAZALO TABEL	7
1 POVZETEK	8
2 UVOD	9
3 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA	9
4 CILJI	9
5 HIPOTEZE	10
6 METODE DELA	10
7 TEORETIČNI DEL	11
7.1 KAJ JE UNIFORMA	11
7.2 KAJ JE ŠOLSKA UNIFORMA	12
7.3 ŠOLSKÉ UNIFORME V SLOVENIJI	13
7.3.1 OBLAČILA UČENCEV	13
7.3.2 OBLAČILA UČITELJEV	15
7.3.3 KJE V SLOVENIJI LAHKO NAJDEMO ŠOLSKÉ UNIFORME	17
7.4 ALI SO V SLOVENIJI ZA ŠOLSKÉ UNIFORME ZAJNTERESIRANI?	19
7.5 ŠOLSKÉ UNIFORME PO SVETU	19
7.5.1 ŠOLSKÉ UNIFORME V EVROPI	20
7.5.2 ŠOLSKÉ UNIFORME V AFRIKI	22
7.5.3 ŠOLSKÉ UNIFORME V AZIJI	25
7.5.4 ŠOLSKÉ UNIFORME V SEVERNI AMERIKI	27
7.5.5 ŠOLSKÉ UNIFORME V JUŽNI AMERIKI	28
8 RAZISKOVALNO DELO	31
8.1 ISKANJE STARIH FOTOGRAFIJ	31
8.2 OBISK SLOVENSKEGA ŠOLSKÉGA MUZEJA	34
8.3 OBLAČENJE V UNIFORME	38
8.4 KREACIJA OSMOŠOLKE	43
8.5 ANALIZA ANKETE	46
8.5.1 VPRAŠANJE 1: Št. anketirancev glede na triletnost	47
8.5.2 VPRAŠANJE 2: Št. anketirancev glede na spol	47
8.5.3 VPRAŠANJE 3: Ali želiš, da na šoli uvedejo obvezne šolske uniforme?	48
8.5.4 VPRAŠANJE 4: Zakaj si takega mnenja?	50
8.5.5 VPRAŠANJE 5: Zakaj si tega ne želiš?	51
8.5.6 VPRAŠANJE 6: Po tvojem mnenju bi bile šolske uniforme:	52
8.5.7 VPRAŠANJE 7: Če bi bila šolska uniforma obvezna, kako si jo predstavljaš?	53
8.5.8 VPRAŠANJE 8: Ali misliš, da bi učenci zaradi šolskih uniform čutili večjo pripadnost šoli?	53
8.5.9 VPRAŠANJE 9: Ali misliš, da bi šolske uniforme izboljšale vedenje učencev?	54
8.5.10 VPRAŠANJE 10: Razloži, zakaj da ali ne.	55
8.5.11 VPRAŠANJE 11: Ali misliš, da bi šolske uniforme zmanjšale socialne razlike med učenci?	55
8.5.12 VPRAŠANJE 12: Kdo naj bi po tvojem mnenju kril stroške uniforme?	56
8.5.13 VPRAŠANJE 13: Bi nosil/-a šolsko uniformo?	57
8.5.14 VPRAŠANJE 14: Šolska uniforma za dekleta bi vsebovala:	58
8.5.15 VPRAŠANJE 15: Šolska uniforma za dečke bi vsebovala	59
8.5.16 VPRAŠANJE 16: Ali meniš, da bi na šolski uniformi moral biti tudi šolski grb?	60

8.5.17	VPRAŠANJE 17: Ali misliš, da bi učenci lahko nosili svoje modne dodatke?	61
8.5.18	VPRAŠANJE 18: Katere modne dodatke bi lahko imeli?	62
8.5.19	VPRAŠANJE 19: katerih modnih dodatkov ne bi smeli imeti?	62
8.5.20	VPRAŠANJE 20: Ali misliš, da je bilo v Sloveniji nošenje šolskih uniform v osnovnih šolah kdaj obvezno?	63
8.5.21	VPRAŠANJE 21: Ali poznaš kakšno državo, kjer so šolske uniforme obvezne? Katero?	64
9	RAZPRAVA	65
10	ZAKLJUČEK	67
11	PRILOGE	69
12	VIRI	73
13	VIRI SLIK	74

KAZALO SLIK

Slika 1: Uniforme različnih poklicev	11
Slika 2: Uniforme športniki	12
Slika 3: Šolske uniforme	12
Slika 4: Čevlji z lesenimi podplati	15
Slika 5: Šolske uniforme na British International School of Ljubljana	18
Slika 6: Šolske uniforme po svetu.....	20
Slika 7: Šolske uniforme v Veliki Britaniji.....	20
Slika 8: Šolske uniforme v Nemčiji.....	22
Slika 9: Šolske uniforme v Angoli.....	23
Slika 10: Klubski nogometni dresi pri pouku telesne vzgoje v Angoli.....	23
Slika 11: Šolske uniforme v Gani (1)	24
Slika 12: Šolske uniforme v Gani (2)	24
Slika 13: Šolske uniforme v Malaviju	25
Slika 14: Šolske uniforme na Šrilanki (1)	25
Slika 15: Šolske uniforme na Šrilanki (2)	26
Slika 16: Šolske uniforme v Nepal	26
Slika 17: Šolske uniforme na Japonskem.....	27
Slika 18: Šolska uniforma v Severni Ameriki.....	28
Slika 19: Šolske uniforme v Argentini	29
Slika 20: Šolske uniforme na Kubi za mlajše.....	29
Slika 21: Šolske uniforme na Kubi za starejše.....	30

KAZALO FOTOGRAFIJ

Fotografija 1: Primer oblačil šolarjev in učiteljev v Sloveniji	13
Fotografija 2: Primer uniforme za učitelje	16
Fotografija 3: Pionirska uniforma	18
Fotografija 4: Učenke in učiteljica v Uršulinski nunski šoli v Ljubljani	32
Fotografija 5: Deklica iz nunske šole.	32
Fotografija 6: Razred OŠ Vič	33
Fotografija 7: Učiteljski zbor OŠ Vič	33

Fotografija 8: Učenci razreda OŠ Majde Vrhovnik	34
Fotografija 9: Obisk Slovenskega šolskega muzeja	35
Fotografija 10: Obleke revnih v šoli nekoč	35
Fotografija 11: Obleke premožnih v šoli nekoč	36
Fotografija 12: Obleka učiteljice	36
Fotografija 13: Šola nekoč	37
Fotografija 14: Uniforma profesorja dr. Jakoba Žmavca	37
Fotografija 15: Kolaž fotografij iz Slovenskega šolskega muzeja	38
Fotografija 16: Bluza in grb	39
Fotografija 17: Kravata	39
Fotografija 18: Krilo	39
Fotografija 19: Dokolenke	40
Fotografija 20: Beli čevlji	40
Fotografija 21: Srajca	40
Fotografija 22: Hlače	41
Fotografija 23: Kravata	41
Fotografija 24: Čevlji	41
Fotografija 25: Pomerjanje šolskih uniform	42
Fotografija 26: Narisana šolska uniforma (1)	43
Fotografija 27: Narisana šolska uniforma (2)	43
Fotografija 28: Narisana šolska uniforma (3)	44
Fotografija 29: Narisana šolska uniforma (4)	44
Fotografija 30: Narisana šolska uniforma (5)	45

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Število vprašanj in odgovorov	46
Graf 2: Število anketirancev glede na triado v %	47
Graf 3: Število anketirancev glede na spol	48
Graf 4: Ali želiš, da na šoli uvedejo obvezne šolske uniforme?	48
Graf 5: Razlika med dečki in dekleti	49
Graf 6: Zakaj si takega mnenja?	50

Graf 7: Zakaj si tega ne želiš?	51
Graf 8: Po tvojem mnenju bi bile šolske uniforme	52
Graf 9: Ali misliš, da bi učenci zaradi šolskih uniform	53
Graf 10: Ali misliš, da bi šolske uniforme izboljšale vedenje učencev?	54
Graf 11: Ali misliš, da bi šolske uniforme zmanjšale socialne razlike med učenci?	55
Graf 12: Kdo naj bi po tvojem mnenju kril stroške uniforme?	56
Graf 13: Bi nosil/-a šolsko uniformo?	57
Graf 14: Šolska uniforma za dekleta bi vsebovala	59
Graf 15: Šolska uniforma za dečke bi vsebovala	60
Graf 16: Ali meniš, da bi na šolski uniformi moral biti tudi šolski grb?	61
Graf 17: Ali misliš, da bi učenci lahko nosili svoje modne dodatke?	62
Graf 18: Ali misliš, da je bilo v Sloveniji nošenje šolskih	63

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število vprašanj in odgovorov	46
Tabela 2: Število anketirancev glede na triado	47
Tabela 3: Število anketirancev glede na spol	47
Tabela 4: Ali želiš, da na šoli uvedejo obvezne šolske uniforme?	48
Tabela 5: Zakaj si takega mnenja?	50
Tabela 6: Zakaj si tega ne želiš?	51
Tabela 7: Po tvojem mnenju bi bile šolske uniforme:	52
Tabela 8: Ali misliš, da bi učenci zaradi šolskih uniform čutili večjo pripadnost šoli?	53
Tabela 9: Ali misliš, da bi šolske uniforme izboljšale vedenje učencev?	54
Tabela 10: Ali misliš, da bi šolske uniforme zmanjšale socialne razlike med učenci?	55
Tabela 11: Kdo naj bi po tvojem mnenju kril stroške uniforme?	56
Tabela 12: Bi nosil/-a šolsko uniformo?	57
Tabela 13: Šolska uniforma za dekleta bi vsebovala	58
Tabela 14: Šolska uniforma za dečke bi vsebovala	59
Tabela 15: Ali meniš, da bi na šolski uniformi moral biti tudi šolski grb?	60
Tabela 16: Ali misliš, da bi učenci lahko nosili svoje modne dodatke?	61
Tabela 17: Ali misliš, da je bilo v Sloveniji nošenje šolskih	63

1 POVZETEK

Šolska uniforma je predpisano oblačilo za učence. V nekaterih državah so šolske uniforme obvezne, v nekaterih ne. V Sloveniji šolske uniforme niso bile v veljavi nikoli. Skozi čas so se v šolah spreminjala le pravila oziroma kultura oblačenja. Najstarejšo tradicijo šolskih uniform ima Velika Britanija. Pozna jih že od 16. stoletja.

V Sloveniji lahko govoriva le o uniformah za posebne priložnosti, o oblačilni kulturi in o pravilih oblačenja. S terenskim delom sva pridobili veliko novega znanja. Obiskali sva Slovenski šolski muzej. Zabavali sva se, ko sva oblačili šolske uniforme. Iskali sva stare fotografije. Najbolj naju je zanimalo mnenje najinih vrstnikov o šolskih uniformah, zato sva izvedli obsežno anketo. Anketo je reševalo 250 učencev. Od tega jih je bilo 112 iz 2. triletja in 138 iz 3. triletja. Anketo je reševalo 55 % deklic in 45 % dečkov.

Večina anketirancev si uniform ne želi. Dandanes, ko je tekstilstvo že močno napredovalo, je vsak razvil svoj stil oblačenja, ki ga želi izkazovati. Kljub temu si več deklet želi šolskih uniform. 79 % anketirancev je odgovorilo, da uniforme ne bi izboljšale vedenje učencev, saj obleka ne spremeni človeka. Več kot polovica anketirancev meni, da bi stroške uniforme morala kriti šola. Večina anketirancev meni, da bi bilo prav imeti na šolskih uniformah šolski grb in da bi lahko nosili modne dodatke. Le 34 % anketirancev pa meni, da bi šolske uniforme pomenile večjo pripadnost šoli.

KLJUČNE BESEDE:

uniforma, šola, Slovenija, svet, oblačenje, kultura, anketa, moda

2 UVOD

Uniforme so za nekatere ljudi del vsakdanjega življenja. Najdemo jih v različnih poklicih, naju pa zanima, kako je z uniformami v šoli. Šolske uniforme so v nekaterih državah sveta že del vsakdanjega šolanja.

Za raziskovanje te teme sva se odločili, ker še sami nisva prepričani, ali bi šolsko uniformo nosili radi ali ne. Imava razloge, zakaj ne (npr. vsak dan v enaki obleki) in razloge, zakaj da (enakovrednost, povezanost). Na šoli sva si lansko šolsko leto ogledali dramsko predstavo strejše dramske skupine: Boli me (Totally Over You), avtor Mark Ravenhill. Zgodba se dogaja na šoli. Najini vrstniki, člani starejše dramske skupine, so v predstavi nosili šolske uniforme, ki so nama bile zelo všeč. Predstavljali sva si, da bi tudi mi, učenci, nosili šolske uniforme. Zanimalo naju je mnenje najinih sošolcev in drugih učencev, zato sva se odločili podrobneje raziskati temo o šolskih uniformah.

3 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

Pri pripravi raziskovalne naloge sva si zastavili naslednja raziskovalna vprašanja:

- Kje na svetu učenci nosijo šolske uniforme?
- Kakšna je zgodovina šolskih uniform v Sloveniji in tujini?
- Kakšno je mnenje drugih učencev o šolskih uniformah?
- Kako bi izgledale šolske uniforme, ki naj bi jih nosili?

4 CILJI

Cilji so bili:

- raziskovati zgodovino šolskih uniform po svetu in v Sloveniji,
- ugotoviti, kje na svetu so uniforme obvezne,
- raziskati, kako so sestavljene (oblikovane) šolske uniforme,
- z analizo rezultatov ankete spoznati mnenje najinih vrstnikov o šolskih uniformah,
- obiskati Slovenski šolski muzej,

- poskusiti šolske uniforme naše starejše dramske skupine.

5 HIPOTEZE

Glede na cilje in raziskovalna vprašanja sva si postavili tri hipoteze:

HIPOTEZA 1:

Učenci si ne želijo šolskih uniform.

HIPOTEZA 2:

Dekleta si šolske uniforme želimo bolj kot fantje.

HIPOTEZA 3:

Učenci, ki nosijo šolsko uniformo, čutijo večjo pripadnost šoli.

6 METODE DELA

Pri raziskovalni nalogi sva uporabili naslednje metode dela:

- pregled literature,
- terensko delo: obisk Slovenskega šolskega muzeja v Ljubljani,
- ogled šolske predstave, kjer so igralci nastopali v šolskih uniformah, in pomerjanje teh uniform,
- iskanje starih fotografij,
- prositi sošolko, da nariše šolske uniforme (kreiranje šolskih uniform),
- priprava ankete za učence 2. in 3. triletja osnovnih šol v ljubljanski regiji,
- analiza rezultatov ankete.

7 TEORETIČNI DEL

7.1 KAJ JE UNIFORMA

Beseda uniforma je sestavljena iz dveh latinskih besed, in sicer:

- UNI – ena,
- FORMA – oblika.

Slovar slovenskega knjižnega jezika:

»Uniforma: oblačilo, po blagu, kroju in barvi enotno za vse pripadnike določene vojske, člane določenega društva, delavce določenega poklica.«

(<https://fran.si/iskanje?View=1&Query=uniforma>)

Uniforma je torej predpisano oblačilo, ki ga nosijo pripadniki oziroma člani skupne organizacije med opravljanjem dela v tej organizaciji.

Uporabljajo se v različnih poklicih, kot so policisti, vojaki, zdravniki, medicinske sestre, stevardese, natararji, gradbeniki in v organizacijah, kot so športna društva, pevska društva, orkestri, verske skupnosti, taborniki, gasilci ... in tudi šola.

Slika 1: Uniforme različnih poklicev

Slika 2: Uniforme športnikov

Uniforme so znak pripadnosti neki skupini, njihove moči in povezanosti, po drugi strani pa skrijejo individualnost posameznika in socialne razlike, ki so po najinem mnenju danes, predvsem v šolah, vedno večje.

7.2 KAJ JE ŠOLSKA UNIFORMA

Šolska uniforma je predpisano oblačilo za učence v osnovnih in srednjih šolah. Fantovske šolske uniforme so najpogostejše sestavljene iz temnih hlač in svetle srajce ter suknjiča za hladnejše vreme. Dekliške uniforme sestavljata krilo in bluza, v nekaterih primerih tudi hlače (glej splet 3).

Slika 3: Šolske uniforme

Šolske uniforme so v nekaterih državah enotne v vseh šolah, v drugih pa ima lahko vsaka šola svojo uniformo. V teh primerih se lahko uniforme med seboj razlikujejo po barvi in šolskem grbu ali znaku šole, ki je odtisnjen na sprednjem žepu jopice, suknjiča ali srajce (Šolska kronika, str. 474).

7.3 ŠOLSKE UNIFORME V SLOVENIJI

V Sloveniji šolske uniforme niso bile v veljavi nikoli; veljala so pravila oblačenja oz. oblačilna kultura.

Skozi vso zgodovino se je oblačilni videz spreminjal. Nekatere šole so sicer imele tudi predpisane kose oblačil (halje, predpasnike) za učence in učenke, a najpogosteje je šlo samo za en posamezen kos oblačila. Opazne so bile razlike med premožnimi in revnimi družinami, med družinami, ki so živele v mestu, in tistimi, ki so živele na vasi.

Fotografija 1: Primer oblačil šolarjev in učiteljev v Sloveniji

7.3.1 OBLAČILA UČENCEV

Oblačilna pravila učencev so bila omenjena že v šolskih redih v 16. stoletju. Tam so od učencev zahtevali, da so spodobno oblečeni. To pomeni, da so čisti, z opranimi oblekami in ne nosijo strganih oblačil. Mnogi so si zelo težko zagotavljali ustrezno obleko, učitelji pa so vedno znova

opozarjali, da je obleka lahko skromna, a naj bo snažna. Velikokrat se je zgodilo, da je bil učenec prvih nekaj dni oblečen spodobno, kasneje pa je bil umazan in razcapan.

V drugi polovici 19. stoletja je bilo opozarjanje na snažnost šolarjev stalnica šolskega vsakdana. Urejenost je spadala med pomembne naloge šole. Otroci so se morali privaditi, da pridejo vsak dan lepo umiti in s poravnanimi lasmi, snažno obleko in s čistimi čevlji. Učitelji so to vsak dan znova preverjali.

Šolski red iz 20. stoletja, ki se je imenoval Šolske postave, je vseboval pravilo, da mora biti učenec vsak dan umit, počesan, čedno oblečen in nikoli raztrgan.

Leta 1774 so po Splošni šolski naredbi Marije Terezije tudi deklice bolj redno in bolj številčno obiskovale šolo. Dekletom so leta 1861 priporočali, da naj obleke ne zanemarjajo in da naj snažnost ljubijo, vendar zaradi lepe obleke ne smejo biti ošabne, saj duša velja več. Obleka deklet je bila bolj izpostavljena šolskim pravilom kot fantovska. Dekleta so se tudi v šoli naučile tako imenovanih uporabnih opravil, npr. šivanje, krpanje, predelava oblek.

V nekaterih družinah, ki so imele malo denarja, je že skromna obleka pomenila velik izdatek za šoloobveznega otroka. Nekateri si toplejše obleke in čevljev niso mogli privoščiti. V šolskem in učnem redu za ljudske šole iz leta 1870 so napisali: »Ako je uboštvo dokazano in otroci iz šole ostajajo zato, ker nimajo oblačila, naj krajno šolsko oblastvo skrbi, da to potrebščino pripravijo tisti, katere veže zakon«. (Heinz, str. 115)

Predvsem na podeželju je pred drugo svetovno vojno na splošno veljalo, da so fantje dobili svoje prve dolge hlače ob vstopu v šolo, za birmo ali prvo sveto obhajilo. Te so zamenjale dolge srajce, ki so jih od rojstva do nekaj let starosti nosili tudi dečki. Krojaški minister je že leta 1895 opozarjal, da morajo biti otroške obleke krojene drugače kot odrasle. Večinoma so dečki izgledali kot pomanjšani moški in deklice kot pomanjšane ženske. Postopoma se je uveljavljala tudi otroška moda. Deklice so večinoma začele nositi obleke v celem. Domače obleke so bile večinoma iz bombaža, obleke za v šolo pa iz boljših materialov. Dečki iz delavskih družin so vse leto nosili kratke hlače, le da so pozimi oblačili še volnene dolge nogavice.

Prva svetovna vojna je razmere še poslabšala in mnogim je primankovalo denarja že za obleko, kaj šele za obutev. Takrat so priporočali, naj učenci nosijo čevlje z lesenimi podplati ali pa naj prihajajo bosi, kajti to je tudi praktično in zdravo. Obutev je predstavljala večji problem predvsem pri revnejšem prebivalstvu. Otroci so od zgodnje pomladi do pozne jeseni v šolo prihajali bosi. To ni bil znak revščine, to je bila navada, zlasti na podeželju. Pozimi so si otroci v mnogih družinah sposojali čevlje med seboj. Tisti, ki je imel pouk dopoldne, je dal čevlje bratu ali sestri, ki je imel pouk popoldne.

Slika 4: Čevlji z lesenimi podplati

7.3.2 OBLAČILA UČITELJEV

Razlike v oblačenju ni bilo opaziti samo pri učencih, ampak so se videle tudi na učiteljih in učiteljicah. Že Trubar se je zavzemal za družbeni ugled učiteljev. Učitelji so morali paziti, da s svojo zunanjo podobo ne bi kvarili ugleda učiteljskega stanu. Vendar to ni bilo vedno lahko, saj niso imeli denarja.

Od srednjega veka naprej so učiteljice, predvsem redovnice, večinoma poučevale le dekleta na samostanskih šolah. Njim je pravila oblačenja predpisoval njihov red. Ko so leta 1869 nastale večje spremembe v šolstvu, je učiteljski poklic začel postajati poklic prvih izobraženih žensk.

V drugi polovici 19. stoletja so imeli učitelji ljudskošolskih šol pravico do nošenja uradniških uniform ob posebnih priložnostih. Za srednješolske profesorje je ta pravica veljala celo še v začetku 20. stoletja. Sicer se pri pouku, razen šolskih halj, drug tip učiteljske uniforme ni uveljavil.

Na prelomu iz 19. v 20. stoletje so učitelji pisali, da je lahko obleka tudi zakrpana, a eno naj imajo le lepo za posebne priložnosti.

Okrog leta 1900 so veljale stroge linije za primerno obleko učiteljic. To so bile visoko zapete, po navadi bele bluže z dolgimi rokavi in do tal segajoča dolga krila. Z novim desetletjem je bilo v oblačilih zaznati več sproščenosti, individualnosti in svetlih barv. Raznolikost oblačil je z leti postajala vse večja.

Fotografija 2: Primer uniforme za učitelje

Delovne in življenjske razmere so že leta 1906 pripeljale do razmišljanja o učiteljskih uniformah. Pozneje je do razmišljanja o obveznih učiteljskih uniformah prišlo še večkrat.

Leta 1909 so učitelje seznanili z ukazom cesarsko kraljevega okrajno šolskega nadzornika, da morajo učitelji nositi: »belo likano srajco in črno suknjo« (Debevec, str. 33).

Leta 1925 so skrajšali dolžine kril; segala so le do podkolen. Istega leta so ljudje začeli biti bolj kritični do oblačenja učiteljic. Tako je moral v to poseči tudi takratni prosvetni minister v Kraljevini Jugoslaviji, Velja Vukičević, ki je izdal posebno naredbo o oblačenju učiteljic v šoli in izven nje. Določala je, naj učiteljice, prevsem v šoli, nosijo dostojna oblačila, ki ustrezajo pomembnosti njihovega poklica in njihovega vzgojnega vpliva. Pedagoški tisk je učiteljicam dajal takšna navodila: »Učiteljica ne bodi modna dama ostriženih las, pobarvanih lic, razkošnih in gizdalinskih oblek in blestečega nakitja, kar vse obrača nase pozornost ulice in daje povod za umestne ali neumestne opazke ter ponižuje vzvišenost in važnost zlasti vzgojne strani njenega poklica« (Slovenski učitelj 1926, št. 7 in 8, str. 127).

V letih pred drugo svetovno vojno so se novosti oblačilne mode hitro širile tudi na podeželje. Takrat so širše družbene, politične in gospodarske razmere privedle do novega odloka kraljevske banske uprave, ki je določil, da morajo imeti učiteljice iz čisto praktičnih pa tudi pedagoških razlogov v šoli halje temnejše barve z dolgimi rokavi. Vidnejše spremembe so se nadaljevale v obdobju po drugi svetovni vojni. Učitelji in učiteljice so morali v šolo prihajati zelo skrbno urejeni. Nekateri so nosili haljo, ki je bila temnejše barve (fotografija 8, str. 35).

Učiteljice so vedno nosile krila, razen ob športnih dnevih. Postopoma so tudi hlače postajale del učiteljičinega oblačenja. V zadnjih desetletjih so ravno hlače iz džinsa postale (jeans) del vsakdana.

7.3.3 KJE V SLOVENIJI LAHKO NAJDEMO ŠOLSKE UNIFORME

V današnjem času lahko v Sloveniji najdemo šolske uniforme le na British International School of Ljubljana. Na tej šoli menijo, da šolska uniforma spodbuja občutek enotnosti in skupnega namena, kar naj bi bilo pomembno, saj v to šolo prihajajo učenci iz vsega sveta. Uniforme imajo določene posebej za vrtec, za osnovno šolo (1.–6. razred) in za srednjo šolo (7.–11. razred), učenci v Sixth Form (12.–13. razred) pa ne potrebujejo nositi šolskih uniform, vendar morajo slediti navodilom oblačenja. Določeno je tudi, kaj morajo učenci nositi ob vročem vremenu, kaj ob mrzlem, kaj v večini leta, kaj za šport in kakšna mora biti obutev.

Slika 5: Šolske uniforme na British International School of Ljubljana

Med obema svetovnima vojnama je bila zelo v modi mornarska obleka, imenovana tudi "marinska obleka". Značilen je bil ovratnik, ki je bil zadaj oglati odrezan in podaljšan skoraj do sredine hrbta. Po drugi svetovni vojni do začetka devetdesetih let je bila značilna pionirska obleka: modre hlače ali krilo, bela srajca/bluza in bele žabe ali nogavice ter posebna modra čepica – titovka na glavi in rdeča rutica, zavezana okrog vratu. Učenci so to opravo nosili le ob posebnih priložnostih: proslavah, nastopih, državnih praznikih (fotografija 3).

Fotografija 3: Pionirska uniforma

Najbolj množičen primer, ki je bil podoben uniformam, predstavlja nošenje šolskih halj. Za uveljavo sta bila v vseh obdobjih najpomembnejša dva osnovna razloga: zakritje socialnih razlik in praktičen namen, saj je zaščitila učenčevo oz. učiteljevo obleko. Med prve podatke o uvedbi halj sodi zapis iz leta 1906.

7.4 ALI SO V SLOVENIJI ZA ŠOLSKÉ UNIFORME ZINTERESIRANI?

Pregledali sva veliko virov ali so v Sloveniji zainteresirani za šolske uniforme.

Na primer: pred dvema letoma so na portalu 24 ur poročali, da je v zasebnem vrtcu Mali Grof v Slovenskih Konjicah vodstvo odločilo, da staršem predlaga uvedbo enotnih oblačil. Cena šolskih uniform naj bi bila 25 evrov, vendar nakup ne bi bil obvezen. Več staršev tega ni podprlo. V vrtcu so se za to odločili, ker so zaposlene najbolj zmotili čevlji z lučkami, saj naj bi otroci med sprehodom opazovali samo te, kar je bilo seveda nevarno. Večina staršev in zaposlenih se je strinjala, da bi morale biti uniforme strošek države.

Pogledali sva še prispevek RTV: Šolske uniforme: enakost ali podrejenost. Ljudi so spraševali po njihovem mnenju. Svoje mnenje so povedali tri gospe in gospod.

Prva gospa je bila mnenja, da se s šolskimi uniformami ne bo zakrila socialna razlika med učenci. Druga je bila za uniforme, njena želja je bila, da bi imele vse šole v Sloveniji enotne uniforme. Menila je, da bi bil tako večji poudarek na učenju, ne pa na "neprimernih aktivnostih". Tretja je bila odločno proti uniformam, saj si tako rekoč ne želi, da gremo nazaj v "srednji vek". Gospod, ki je poklical, je bil tudi odločno proti uniformam.

7.5 ŠOLSKÉ UNIFORME PO SVETU

Prve šolske uniforme so se pojavile v 16. stoletju v Angliji. Razširile so se po nekaterih zasebnih in javnih šolah po svetu.

Na svetu imajo v različnih šolskih sistemih različne šolske uniforme. Ponekod so šolske uniforme obvezne že vrsto let, drugod jih ne poznajo.

Slika 6: Šolske uniforme po svetu

7.5.1 ŠOLSKE UNIFORME V EVROPI

Velika Britanija ima najstarejšo tradicijo šolskih uniform. Tam so uniforme poznali že v 16. stoletju. V Angliji so jih množično uvedli v času kralja Henrika VIII. Večinoma so v veljavi v zasebnih šolah, a tudi v javnih šolah so ponekod obvezne. Prva šolska uniforma, ki so jo nosili v angleških šolah, se je imenovala "blue coat". Te uniforme so vsebovale kratke hlače, srajco/bluzo, rumene nogavice do kolen ter moder plašč z belim ovratnikom oz. trakom okoli vratu. Te učence so zaradi značilnih modrih plaščev imenovali modroplaščniki.

Slika 7: Šolske uniforme v Veliki Britaniji

V **Angliji** je od leta 1870 nošenje šolske uniforme obvezno. Od tega leta so imele vse šole uniforme in večina šol jih ima še danes. Uniforme so se skozi čas spreminjale, v dveh šolah pa so uniforme ostale takšne, kot so bile v preteklosti. To sta elitni šoli Eton in Christ's Hospital. V Angliji so mnenja, da so šolske uniforme za vzgojo pomembne in da zmanjšajo neenakost ter vplivajo na lepo vedenje in disciplino.

Na **Škotskem** uniforme niso povsod obvezne. Nekatere šole imajo obvezne uniforme, če pa starši ne želijo, da njihov otrok nosi uniformo, mu to ni potrebno. Na večini šol imajo določena pravila oblačenja, ki se jih morajo držati vsi učenci. Eno od pravil na primer je, da učencem ne dovoljujejo nositi kavbojk.

Šolske uniforme na **Irskem** so podobne britanskim. Dekleta morajo biti v krilih ali hlačah, žabica, bluzah in jopicah ali pulloverjih, fantje pa biti v hlačah, srajcah in pulloverjih. Nošenje kravata je na nekaterih šolah obvezno, na drugih ne.

V **Nemčiji** so bili že od 16. stoletja naprej učenci oblečeni v skladu s predpisi, ki so zahtevali ne preveč elegantna in skromna oblačila. Moder plašč je do druge polovice 18. stoletja postal zelo razširjen in obvezen statusni simbol dijakov srednjih šol. Šolske uniforme so se v novem času pojavljale samo v samostanskih šolah in zasebnih dijaških domovih. Študentski klobuki in kape so bili od 1880 naprej zelo razširjeni, dokler jih nacisti niso prepovedali. Mornarske obleke so postale modne ob prelomu 19. stoletja. Enotni stil se ni uveljeval.

O uvedbi šolskega oblačila so razpravljali tudi v zadnjem času. Uvedena so bila v manjšem številu šol v obliki pulloverjev in polo majice v sodobnem stilu.

Slika 8: Šolske uniforme v Nemčiji

Po 2. svetovni vojni so bile šolske uniforme v **Italiji** redke. Do zgodnjih 70-ih let prejšnjega stoletja je veliko srednjih šol zahtevalo, da dekleta nosijo črne halje čez svoja oblačila. Fantje niso imeli posebnih uniform. Mnogi vrtci in osnovne šole danes svetujejo staršem, da svoje otroke oblečejo v predpasnike različnih barv. Nekateri starši jih oblečejo v predpasnike, tudi če šola tega ne zahteva. Včasih so morali fantje nositi kratko bombažno jakno črne ali modre barve, dekleta pa roza ali belo haljo oz. predpasnik.

7.5.2 ŠOLSKE UNIFORME V AFRIKI

Šolske uniforme so v večini držav v Afriki obvezne in predstavljajo šolsko oblačilno kulturo. Temeljijo na stilu evropskih kolonizatorjev. Vplivi francoske in italijanske, delno tudi britanske šolske oblačilne kulture, se najbolj kažejo v državah Severne Afrike. V podsaharski Afriki so zelo močni vplivi francoskih, britanskih in portugalskih kolonizatorjev.

V zadnjih desetletjih so afriške države izboljšale dostop do izobraževanja. Nekateri stroški, ki so povezani s šolanjem otroka, velikokrat preprečujejo vstop otrok v šolo ali nadaljevanje šolanja. Za plačilo šolnine in nakup obvezne šolske uniforme mnogi starši zaradi revščine nimajo dovolj denarja. Prisotnost pri pouku se je glede na raziskavo z naslovom Vpliv distribucije šolskih uniform na izobraževanje otrok v Keniji povečala kar za 62 %, ko so otroci dobili šolsko uniformo brezplačno.

V **Angoli, Gani in Malaviju** so šolske uniforme obvezne in jih otroci nosijo od vrtca do konca srednje šole. Šolska uniforma v teh državah predstavlja razpoznavni znak in pripadnost določeni šoli. Vsaka šola določa svojo šolsko uniformo z značilnimi kosi in barvami oblačil.

V bivši portugalski koloniji **Angoli** državne šole šolarji obiskujejo v preprostih belih haljah, zasebne šole pa imajo značilne uniforme različnih barv in krojev. Pri pouku telesne vzgoje nosijo klubski nogometni dres, ki ga imajo vsi člani razreda. S klubskimi barvami se ločijo razredi, kjer prevladujejo portugalska moštva. Kot zanimivost lahko poveva, da lahko učitelj v Angoli učenca, ki k pouku ne pride v šolski uniformi, odslovi.

Slika 9: Šolske uniforme v Angoli

Slika 10: Klubski nogometni dresi pri pouku telesne vzgoje v Angoli

V **Gani**, ki je bivša britanska kolonija, se predpis obveznega nošenja šolske uniforme zelo strogo upošteva. Lahko se zgodi, da učitelj na nižji stopnji izobraževanja učenca odslovi, če je njegova uniforma umazana ali če ni ustrezno urejen. Vsaka šola določi svojo barvno kombinacijo šolske uniforme. Najbolj pogoste barvne kombinacije so modro-zelena, roza – zelena in rumeno – rjava. Fantje morajo obvezno imeti oblečeno srajco in hlače, dekleta pa bluze in čeznje predpasnike, redkeje samo krila.

Slika 11: Šolske uniforme v Gani (1)

Slika 12: Šolske uniforme v Gani (2)

Šolarji v **Malaviju** niso kaznovani, če pridejo v šolo v navadni obleki. Nekateri učenci uniforma nimajo, saj jim je premajhna, so jo raztrgali ali pa starši nimajo dovolj denarja zanjo. Šolske uniforme v Malaviju sestavljajo srajce in poljubne hlače za dečke ter bluze in krila za deklice.

Slika 13: Šolske uniforme v Malaviju

7.5.3 ŠOLSKE UNIFORME V AZIJI

V azijskih državah, bivših britanskih kolonijah, kot so Indija, Hong Kong, Malezija, Singapur, Šrilanka, Tajska, Indonezija, Indija in Pakistan, so bile šolske uniforme podobnih krojev in barv. V številnih državah Azije večini siromašnih družin nakup uniforme preprečuje velika revščina. Različne evropske stile so sprejeli Korejci in Japonci. Šolske uniforme na Kitajskem so danes zelo podobne zahodnemu stilu.

Slika 14: Šolske uniforme na Šrilanki (1)

Slika 15: Šolske uniforme na Šrilanki (2)

V **Nepalu** so se lahko do leta 1950 izobraževali samo dečki privilegiranega sloja, ki so obiskovali verski pouk v budističnih samostanih. Uniforma budističnega meniha oranžnoškrlatne barve je bila njihova šolska uniforma. Vlada je po revoluciji leta 1951 zgradila več šol in začela spodbujati šolanje. V javnih šolah ne nosijo šolskih uniform, saj so predrage za večino staršev. V zasebnih šolah učenci nosijo uniforme, ki se od šole do šole razlikujejo v majhnih detajlih in barvah. Največkrat so modre in sive barve, sestavljene so iz srajce/bluze in hlač oz. krila, nogavic do kolen in suknjiča. Šolske uniforme morajo na nekaterih šolah plačati starši, kar je za njih velik strošek. Večino šolskih uniform plačajo donatorji iz tujine.

Slika 16: Šolske uniforme v Nepalu

V poznem 19. stoletju je šolske uniforme uvedla **Japonska**. V mnogih javnih in zasebnih šolskih sistemih so šolske uniforme pogoste še danes. Dekleta v srednjih šolah nosijo šolsko uniformo, izdelano v mornarskem stilu, fantje v vojaškem stilu. Vse šole, predvsem osnovne, ne zahtevajo uniform. Te se razlikujejo glede na letni čas, imajo pa tudi posebno uniformo za športne aktivnosti. Nekateri učenci pravilno nošenje uniform ignorirajo z nepravilno, dodajajo ji prepovedane elemente. Dekleta si celo krajšajo dolžino; fantje nosijo ohlapne hlače v višini bokov ter nezapeto srajco.

Slika 17: Šolske uniforme na Japonskem

7.5.4 ŠOLSKE UNIFORME V SEVERNI AMERIKI

V Kanadi večina javnih šol ne zahteva šolskih uniform. Kljub temu imajo pravila, ki preprečujejo nošenje nespodobnih ali nespoštljivih oblačil.

V preteklosti ameriški učenci na splošno niso nosili uniform, uvedle so jih le nekatere šole. Angleški stil uniforme so sprejele elitne zasebne šole. Vse katoliške šole zahtevajo osnovno šolsko uniformo, kar je bela srajca, kravata in dolge hlače za fante, za dekleta pa modro karirasto krilo z bluzo ali obleko brez rokavov. Fantje in dekleta nosijo črne čevlje, lahko tudi superge. Srajce ali bluze s kratkimi rokavi lahko nosijo poleti, pozimi pa modre pletene puloverje ali jopice. Uniforme imajo tudi vojaške internatne šole. Ostale šole uniform ne zahtevajo.

Slika 18: Šolska uniforma v Severni Ameriki

Starši in vzgojitelji so v 80-ih letih 20. stoletja začeli ponovno razmišljati o uvedbi šolskih uniform. V letu 1996 je predsednik Clinton v svojem govoru pred kongresom priporočil nošenje šolskih uniform. S tem je sprožil pravo gibanje za njihovo uvedbo. Predvsem na mestnih osnovnih in srednjih šolah je kmalu zatem uvedba šolskih uniform narasla. Veliko ljudi je bilo prepričanih, da uniforme pomagajo vzdrževati disciplino in tako prispevajo k zmanjšanju nasilja. Danes imajo že skoraj vse šole v Ameriki pravila oblačenja. Izbirajo lahko med barvami in vrstami oblačil, dovoljeni pa so tudi nekateri modni dodatki, npr. nakit, uhani, pasovi.

7.5.5 ŠOLSKE UNIFORME V JUŽNI AMERIKI

Anglija, Francija, Nizozemska, Portugalska in Španija so kolonizirale Latinsko Ameriko in Karibe. V tem prostoru obstaja velika mešanica različnih izobraževalnih sistemov in šolskih uniform. Angleške šolske uniforme so sprejele številne države. Druge države so šolske halje sprejele pod vplivom Italije in Španije.

V **Argentini** so bele halje najbolj znane šolske uniforme javnih šol. Ker je bila Argentina ena od glavnih ciljev italijanskih priseljencev v poznem 19. in zgodnjem 20. stoletju, se zdi, da so šolske uniforme izraz italijanskega vpliva. Revnim otrokom ni bilo neprijetno zaradi slabših

oblek, saj so s haljami prekrili razlike. V državnih šolah učitelji ne zahtevajo formalne uniforme in otroci pod haljo nosijo svoje obleke. Veliko je tudi zasebnih šol, ki imajo formalno šolsko uniformo; podobne so angleškim šolskim uniformam.

Slika 19: Šolske uniforme v Argentini

Na **Kubi** so vsi učenci člani pionirske organizacije, njihov znak je rdeča rutica okoli vratu. Od 6. do 15. leta je šolanje obvezno. Šolske uniforme nosijo vsi učenci ne glede na starost ali spol. Uniforme so drugačne glede na raven razreda. Najmlajši učenci imajo šolsko uniformo sestavljeno iz rdečih hlač ali krila, bele srajce ali bluze in rdeče rute. V višjih razredih jo sestavljajo rumene hlače ali krilo in bela srajca ali bluza.

Slika 20: Šolske uniforme na Kubi za mlajše

Slika 21: Šolske uniforme na Kubi za starejše

8 RAZISKOVALNO DELO

Pri raziskovalni nalogi sva uporabili naslednje metode dela:

- pregled literature,
- terensko delo: obisk Slovenskega šolskega muzeja v Ljubljani,
- ogled šolske dramske predstave, kjer so igralci nastopali v šolskih uniformah, in pomerjanje teh uniform,
- iskanje starih fotografij,
- prositi sošolko, da nariše šolske uniforme (kreiranje šolskih uniform),
- priprava ankete za učence 2. in 3. triletja osnovnih šol ljubljanske regije,
- analiza rezultatov ankete.

8.1 ISKANJE STARIH FOTOGRAFIJ

S pomočjo mentorice sva našli nekaj fotografij, ki prikazujejo učenke in učiteljco Uršulinske nunske šole v Ljubljani. V to šolo so hodile le deklice in obiskovanje šole je bilo plačljivo, tako kot danes velja za privatne šole. Učenke so morale nositi črne halje z belimi ovratniki (fotografiji 4 in 5). Po pripovedovanju gospe, ki je obiskovala to šolo, so se razlike med dekleti opazile kljub enotnim oblačilom. Premožnejša dekleta so imela halje iz satena in čipkaste ovratnike, tiste iz bolj revnih družin pa so imele halje iz cenejših materialov in skromne bele ovratnike. Zanimivo nama je bilo, da so dekleta tudi pri pouku športa morale nositi enotne obleke: črne hlače iz klota (trdega bombaža) in usnjenje črne copate. Pri risanju so vsa dekleta morala nositi črne rokavčke (fotografija 15, str. 39).

Fotografija 4: Učenke in učiteljica v Uršulinski nunski šoli v Ljubljani

Fotografija 5: Deklica iz nunske šole.

Naslednji dve sliki prikazujeta učence in učenke ter učiteljski zbor osnovne šole Vič v 30-ih letih prejšnjega stoletja. Na fotografiji 6 je videti, da so v šolo hodili tako dečki kot deklice in niso imeli enotnih uniform. Osnovna šola Vič je bila državna šola in tako ni bilo treba plačevati, da si obiskoval pouk. V državne šole so takrat hodili otroci iz obrobja Ljubljane, ki niso želeli obiskovati ali niso imeli denarja za takrat bolj cenjene nunske šole.

Tudi učitelji in učiteljice (fotografija 7) v osnovni šoli Vič so bili zelo formalno oblečeni. Učitelji so morali nositi obleke in kravato, učiteljice so morale nositi do pod kolen dolga krila in zapete bluze.

Fotografija 6: Razred OŠ Vič

Fotografija 7: Učiteljski zbor OŠ Vič

Fotografija 8: Učenci razreda OŠ Majde Vrhovnik

Na zgornji sliki so učenci 5. d-razreda osnovne šole Majde Vrhovnik. Po pripovedovanju mentorice, ki nama je to sliko posodila, so samo tisto leto, leta 1976, učenci morali nositi halje. Lahko so bile modre ali črne. Glavni namen je bil zaščititi obleko, ki so jo učenci nosili pod haljo. Velik pomen je bil tudi na zakrivanju socialnih razlik, kajti otroci premožnejših družin so bili bistveno bolje oblečeni kot otroci revnejših družin.

8.2 OBISK SLOVENSKEGA ŠOLSKEGA MUZEJA

Da bi izvedeli več o šolskih uniformah, sva z mentorico obiskali Slovenski šolski muzej v Ljubljani. Imeli sva veliko srečo, saj so prav takrat zopet odprli muzeje, ki so bili zaradi covid-situacije predolgo zaprti. Obiskale smo ga v petek, 29. januarja. Zelo prijazno nas je sprejela kustosinja ga. Mateja Pušnik.

Najprej smo si ogledale krajši film, kjer so bili prikazani otroci v šoli, v starih časih. Videli sva, da resnično niso imeli uniform. Nekateri so bili bosi, fantje večinoma v srajcah in dekleta v krilih.

Fotografija 9: Obisk Slovenskega šolskega muzeja

Po ogledu filma smo si ogledale razstavo in kustosinja, ki nas je spremljala, nam je povedala veliko zanimivosti.

Povedala je, da na Slovenskem ni bilo uniform, bile so halje oz. predpasniki. Namenjeni so bili predvsem zaščititi oblek otrok, saj so imeli otroci običajno samo eno lepšo obleko, ki so jo nosili za v šolo in za k maši.

Fotografija 10: Obleke revnih v šoli nekoč

Fotografija 11: Obleke premožnih v šoli nekoč

Fotografija 12: Obleka učiteljice

Na zgornjih fotografijah iz šolskega muzeja lahko vidimo, da so učitelji in učiteljice za oblačila morali nameniti več denarja kot učenci oz. njihovi starši, saj je bilo zelo pomembno, da je bil učitelj urejen in je tudi tako izražal strogost in vzbujal spoštovanje.

V muzeju je prikazan tudi pouk, kot je potekal nekoč.

Fotografija 13: Šola nekoč

Na zgornji fotografiji lahko ločimo, kdo prihaja iz revnejše in kdo iz bogatejše družine. Obleke so različne, učiteljičina obleka je videti najdražja in lepše krojena. Deček, ki kleči na koruzi v kotu, prihaja iz revnejše družine, deček v črnem pa prihaja iz bogatejše družine.

Slovenski šolski muzej v Ljubljani hrani uniformo profesorja dr. Jakoba Žmavca, doktorja filozofije. Srednješolski profesorji so imeli pravico ob posebnih slavnostnih prireditvah nositi svečano uniformo, pri pouku pa so bili v civilni obleki.

Fotografija 14: Uniforma profesorja dr. Jakoba Žmavca

Imeli sva priložnost, da se oblečeva v predpasnike oz. nekakšne halje in si nadeneva rokavnik, ki ščiti, da se ne umažeš pri pisanju. Preizkusili sva se v pisanju s kredo in peresom. Klečali sva na koruzi, sedli na oslovsko klop in nosili osla.

Fotografija 15: Kolaž fotografij iz Slovenskega šolskega muzeja

8.3 OBLAČENJE V UNIFORME

Dramski krožek na naši šoli je uspešen že več let. V šolskem letu 2019/20 so zaigrali predstavo: Boli me (Totally Over You), avtor Mark Ravenhill. Predstava se dogaja v šoli in ker je prevedena iz angleščine, v Angliji pa nosijo šolske uniforme, so tudi naši igralci nosili šolske uniforme.

Te uniforme sva oblekli in si predstavljali, da bi jih nosili v šoli vsak dan. Tudi Zalin bratec je oblekel uniformo, saj naju je zanimalo, kako bi izgledala uniforma na dečkih. Zelo se mu zahvaljujeva.

Dekliško uniformo sestavlja:

- bela bluza z grbom naše šole,

Fotografija 16: Bluza in grb

- rdeča kravata,

Fotografija 17: Kravata

- temno modro krilo,

Fotografija 18: Krilo

- rdeče dokolenke,

Fotografija 19: Dokolenke

- beli čevlji.

Fotografija 20: Beli čevlji

Fantovsko uniformo sestavlja:

- bela srajca z grbom naše šole,

Fotografija 21: Srajca

- temno modre dolge hlače,

Fotografija 22: Hlače

- modra kravata,

Fotografija 23: Kravata

- temno zeleni čevlji z belim podplatom.

Fotografija 24: Čevlji

Fotografija 25: Pomerjanje šolskih uniform

V šolskih uniformah (kostumih) sva se počutili dobro, ampak bi se morali na to še navaditi. V krilih se ne počutiva prijetno in bi raje nosili hlače. Všeč sta nama kravata in šolski grb, saj nama to daje občutek pripadnosti in enakosti.

Zalin brat Vid pravi, da teh uniform v šoli ne bi nosil, saj mu srajce niso všeč in raje nosi majice po svojem okusu.

8.4 KREACIJA OSMOŠOLKE

Prosili sva najino sošolko Tiso, da nama nariše različne kreacije šolskih uniform. S sošolko sva se za te slike dogovarjali med karanteno, zato je bila komunikacija težka. Kljub temu sva zbrali vse slike in njene komentarje.

Fotografija 26: Narisana šolska uniforma (1)

Fotografija 27: Narisana šolska uniforma (2)

Komentar sošolke Tise: Te uniforme sem si zamislila, da bi jih nosili v Veliki Britaniji, saj imam občutek, da Slovenije ne prestavlja taka barva. Dekleta bi imela šolski grb na majici, fantje pa na hlačah.

Najin pripis: Zanimiva se nama zdi izbira barv. V filmih, kjer nosijo uniforme, v večini nimajo šolskih uniform takih barv.

Fotografija 28: Narisana šolska uniforma (3)

Komentar sošolke Tise: Modro bravo sem izbrala, saj je barva miru, zrelosti, natančnosti in sposobnosti. Vijolična je mešanica modre in rdeče barve, rdeča barva pa predstavlja živahnost in družabnost.

Najin pripis: Nenavadno se nama zdi, da ni narisala grba šole.

Fotografija 29: Narisana šolska uniforma (4)

Komentar sošolke Tise: Tukaj sem narisala le uniformo za deklico. Dodala sem še šolsko torbo, saj tako še zmanjšamo neenakost.

Najin pripis: Presenetilo naju je, da je narisala šolsko torbo in bi tudi ta lahko bila del šolskih uniform.

Fotografija 30: Narisana šolska uniforma (5)

Komentar sošolke Tise: Take uniforme sem si zamislila v Sloveniji, saj so v barvi naše zastave.

Najin pripis: Všeč nama je kombinacija barv. Tisa je narisala še plašč oz. suknjič, ki bi bil verjetno enak za dečke in deklice.

8.5 ANALIZA ANKETE

Ker naju zanima mnenje najinih sošolcev in drugih učencev, sva pripravili anketo o šolskih uniformah. Anketa je bila namenjena učencem 2. in 3. triletja. Sestavili sva spletno anketo in anketo papirne oblike. Spletna anketa je bila objavljena na šolski spletni strani naše šole približno en mesec. V tem času jo je ustrezno rešilo 112 učencev. Anketo je v šoli je anketo rešilo še dodatnih 138 učencev. Skupaj je torej anketo rešilo 250 učencev, od tega 136 deklet in 113 dečkov.

Pripravili sva 21 vprašanj. Ugotovili sva, da anketiranci niso odgovorili na vsa vprašanja, manj jih je odgovorilo na vprašanja, na katera so morali napisati odgovore. Navedeno je podrobneje predstavljeno v spodnji tabeli in grafu.

Tabela 1: Število vprašanj in odgovorov

Vprašanje	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Št. odgovorov	250	249	248	250	250	239	232	243	239	227	244	234	244	234	228	239	238	224	202	238	214

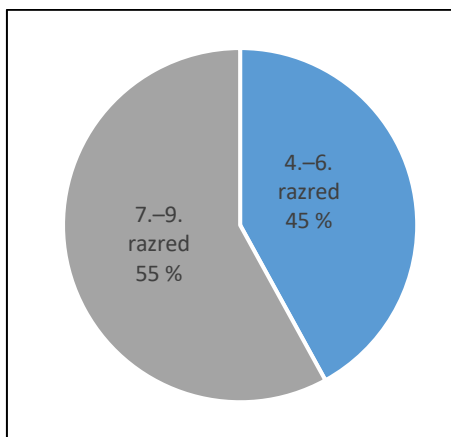

Graf 1: Število vprašanj in odgovorov

8.5.1 VPRAŠANJE 1: Št. anketirancev glede na triletje

Tabela 2: Število anketirancev glede na triado

Razred	Število	%
4.–6.	112	45
7.–9.	138	55
Skupaj	250	100

Graf 2: Število anketirancev glede na triado v %

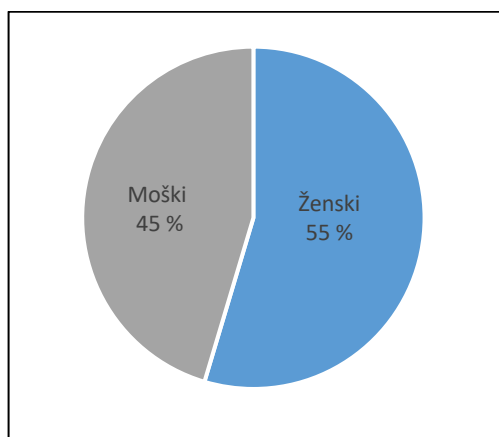
Med 250 anketiranci je bilo 112 učencev oz. 45 % iz 2. triletja in 138 učencev oz. 55 % iz 3. triletja.

Komentar: Pričakovali sva, da bo spletno anketo reševalo več starejših učencev, saj meniva, da so z leti bolj spretni pri uporabi računalnika in da jih bolj zanima, kaj imajo oblečeno v šoli, saj je videz za najstnike zelo pomemben.

8.5.2 VPRAŠANJE 2: Št. anketirancev glede na spol

Tabela 3: Število anketirancev glede na spol

Spol	Število	%
Ženski	136	55
Moški	113	45
Skupaj	249	100

Graf 3: Število anketirancev glede na spol

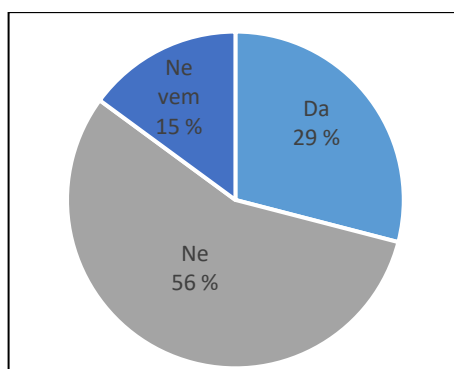
Anketo je reševalo 55 % učenk in 45 % učencev.

Komentar: Anketo je reševalo več deklic kot dečkov. To sva predvidevali, ker deklice ta tema bolj zanima, saj je povezana z modo in oblačili, za katero se dekleta bolj zanimajo kot dečki.

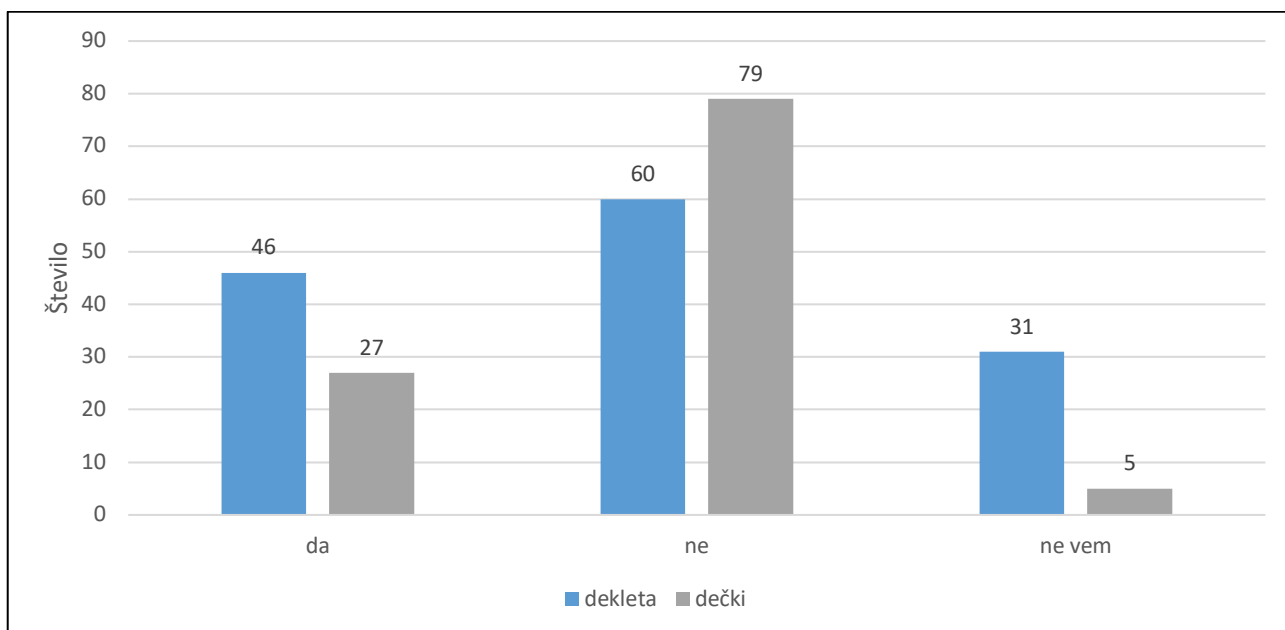
8.5.3 VPRAŠANJE 3: Ali želiš, da na šoli uvedejo obvezne šolske uniforme?

Tabela 4: Ali želiš, da na šoli uvedejo obvezne šolske uniforme?

Odgovor	Število	%
Da.	72	29
Ne.	139	56
Ne vem.	37	15
Skupaj	248	100

Graf 4: Ali želiš, da na šoli uvedejo obvezne šolske uniforme?

Graf 5: Razlika med dečki in dekleti

Večina učencev, 56 % oz. 139 anketirancev, si uniform ne želi, od tega 57 % dečkov in 43 % deklic. Zato lahko najino hipotezo 1:

Učenci si ne želijo uniform.

POTRDIVA

Komentar: Predvidevali sva, da si več učencev ne bo želelo uniform, saj se v Sloveniji o uvedbi uniform ne govori veliko. Meniva, da so nekateri učenci, zlasti dekleta, pod vplivom tujih mladinskih televizijskih nadaljevanj ali filmov, ki se dogajajo v šolah, kjer nosijo šolske uniforme, ki so prirejene za televizijo in oblikovane zelo všečno za gledalce, ki bi se lahko po njih zgledovali in si tako takšne uniforme želeli nositi tudi sami. Dekleta si šolske uniforme želijo bolj kot fantje; in sicer je odgovor DA obkrožilo 63 % deklet in le 37 % fantov. Glede na rezultate lahko najino hipotezo 2:

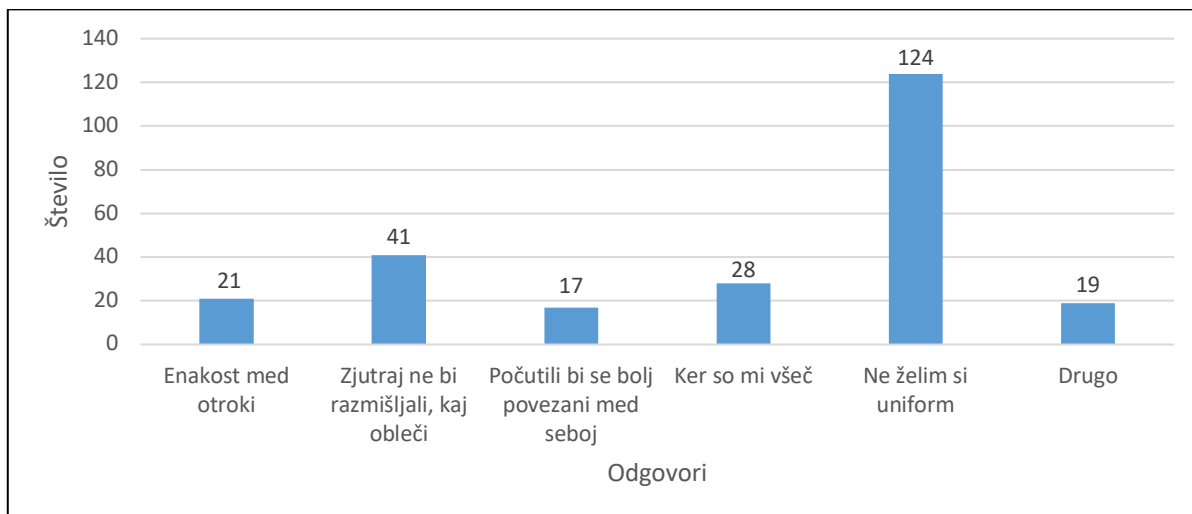
Dekleta si šolske uniforme želimo bolj kot fantje.

POTRDIVA

8.5.4 VPRAŠANJE 4: Zakaj si takega mnenja?

Tabela 5: Zakaj si takega mnenja?

Odgovori	Število	%
Enakost med otroki.	21	8
Zjutraj ne bi razmišljali, kaj obleči.	41	16
Počutili bi se bolj povezani med seboj.	17	7
Ker so mi všeč.	28	11
Ne želim si uniform.	124	50
Drugo	19	8
Skupaj	250	100

Graf 6: Zakaj si takega mnenja?

Polovica učencev si šolskih uniform resnično ne želi. Vendar so nekateri anketiranci, ki so pri tretjem vprašanju odgovorili, da si uniform ne želi, vseeno našli tudi dobre lastnosti. Pri tem vprašanju so bili ostali odgovori zelo različni. Prevladuje odgovor: "Zjutraj ne bi razmišljali, kaj obleči.", saj se je zanj odločilo 41 učencev oz. 16 %. Pod drugo v večini prevladuje odgovor: "Vsak ima svoj stil in svoja udobna oblačila, zato uniforme niso potrebne."

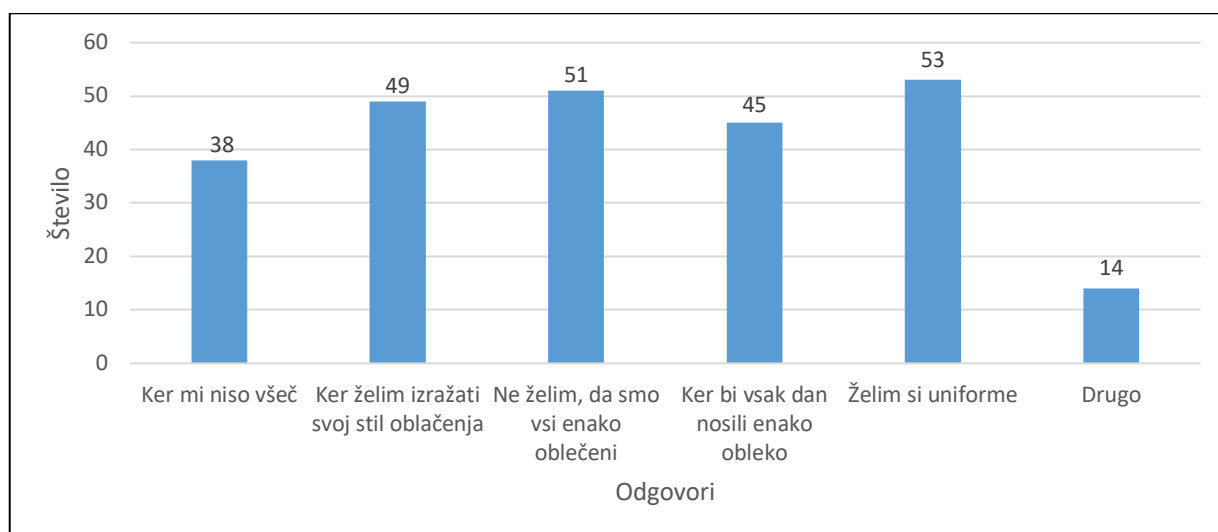
Komentar: Pričakovali sva več odgovorov, kot so: enakost med otroki in počutili bi se bolj povezani med seboj. Pri šolskih uniformah namreč veliko govorimo o enakosti in povezanosti učencev. Prevladuje odgovor, da zjutraj ne bi razmišljali, kaj obleči. Meniva, da večina učencev zjutraj težko vstane in nimajo časa, da bi se v miru pripravili za v šolo. Vse poteka zelo hitro in

misel, kaj obleči, je velikokrat stresna. Redke izjeme so tisti, ki si oblačila pripravijo že prej. Učenci so razmišljali še drugače. Najbolj nama je bil všeč odgovor, da bili bi bolj uradni. Večina odgovorov, ki so jih napisali, so verjetno označili tudi pri petem vprašanju, saj so odgovori zelo podobni.

8.5.5 VPRAŠANJE 5: Zakaj si tega ne želiš?

Tabela 6: Zakaj si tega ne želiš?

Odgovori	Število	%
Ker mi niso všeč.	38	15
Ker želim izražati svoj stil oblačenja.	49	20
Ne želim, da smo vsi enako oblečeni.	51	20
Ker bi vsak dan nosili enako obleko.	45	18
Želim si uniforme.	53	21
Drugo	14	6
Skupaj	105	100

Graf 7: Zakaj si tega ne želiš?

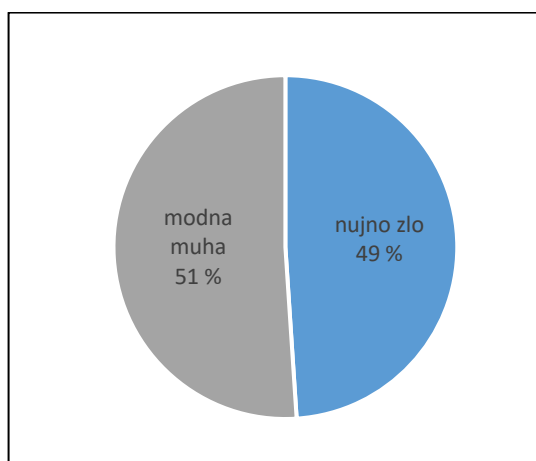
Tudi pri tem vprašanju so bili odgovori zelo različni. Večina učencev enostavno želi izražati svoj stil oblačenja, kar 20 %. 21 % si želi uniforme, 18 %, ker bi vsak dan nosili isto obleko, 20 % ne želi, da so vsi enako oblečeni. 15 % zato, ker jim niso všeč. 6 % jih je napisalo drugo mnenje. Pod drugo je bilo veliko različnih mnenj, največ anketirancev je napisalo, da je to nesmiselno, da bi morali še dodatno plačevati in da bi bile uniforme neudobne.

Komentar: Zelo nama je bilo všeč, da je veliko učencev označilo, da želijo izražati svoj stil oblačenja, to se nama zdi zelo pomembno. Predvidevali sva, da bo zelo veliko odgovorov, da ne želijo, da so vsi enako oblečeni, saj ko v šoli govorimo o šolskih uniformah, si vedno predstavljamo, kako bi bilo, če bi bili oblečeni enako. Všeč so nama bila tudi utemeljena mnenja, ki so jih učenci napisali pri drugo: neudobne uniforme, dodatno plačilo ipd.

8.5.6 VPRAŠANJE 6: Po tvojem mnenju bi bile šolske uniforme:

Tabela 7: Po tvojem mnenju bi bile šolske uniforme:

Odgovori	Število	%
nujno zlo	117	49
modna muha	122	51
Skupaj	239	100

Graf 8: Po tvojem mnenju bi bile šolske uniforme

51 % anketirancev meni, da bi bile šolske uniforme modna muha in 49 % jih meni, da bi bile nujno zlo.

Komentar: Večina učencev si ne želi šolskih uniform; skoraj polovica jih misli, da bi bile šolske uniforme nujno zlo. Odgovori na 3. in 4. vprašanje se lepo dopolnjujejo. Presenetilo naju je, da je kar 51 % anketirancev menilo, da bi bile šolske uniforme modna muha, saj te niso ali pa so le delno podrejene modnim smernicam. Lahko pa se je zgodilo, da nekateri učenci ne razumejo, kaj pomeni modna muha in so odgovore izbirali naključno.

8.5.7 VPRAŠANJE 7: Če bi bila šolska uniforma obvezna, kako si jo predstavljaš?

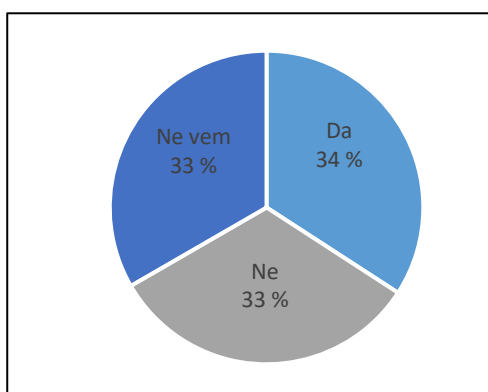
Na to vprašanje je odgovorilo 232 anketirancev. Odgovori so bili različni. Največ jih je napisalo barvo srajce/bluze, krila, hlač itd.

Komentar: Pričakovali sva odgovore, ki so bili povezani s klasičnimi šolskimi uniformami iz Velike Britanije, saj učenci te najbolj poznajo. Najbolj zanimiv odgovor, ki so ga napisali, je bil: »Mogoče tako kot uniformo iz Harry-ja Potter-ja, brez plašča.« Ta odgovor kaže na to, da je večina anketirancev šolske uniforme opazilo v filmih o Harryju Potterju, ki so med najstniki zelo priljubljeni.

8.5.8 VPRAŠANJE 8: Ali misliš, da bi učenci zaradi šolskih uniform čutili večjo pripadnost šoli?

Tabela 8: Ali misliš, da bi učenci zaradi šolskih uniform čutili večjo pripadnost šoli?

Odgovori	Število	%
Da.	83	34
Ne.	79	33
Ne vem.	81	33
Skupaj	243	100

Graf 9: Ali misliš, da bi učenci zaradi šolskih uniform čutili večjo pripadnost šoli?

Anketiranci so odgovorili z da, ne ali ne vem in odgovori so bili zelo enakomerno porazdeljeni. 34 % učencev je odgovorilo z da, 33 % pa z ne in ne vem.

Komentar: Zanimivo se nama zdi, da so bili odgovori zelo enakovredni. Ljudje smo različni, vsak ima svoje mišljenje in tako se je izkazalo tudi pri odgovorih na to vprašanje.

Najino mnenje je, da bi učenci, ki bi nosili šolsko uniformo, morali biti na to ponosni in tako čutiti večjo pripadnost šoli.

Glede na rezultate zato najino hipotezo 3:

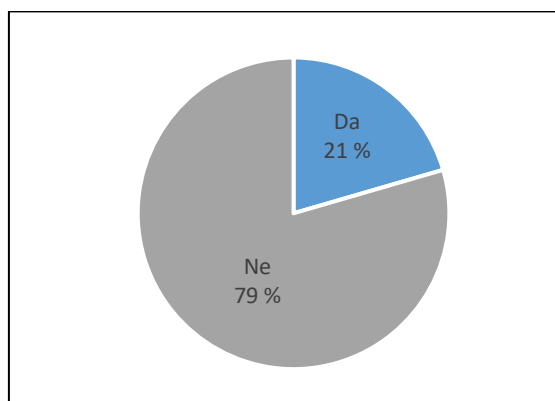
Učenci, ki nosijo šolsko uniformo, čutijo večjo pripadnost šoli.

OVRŽEVA

8.5.9 VPRAŠANJE 9: Ali misliš, da bi šolske uniforme izboljšale vedenje učencev?

Tabela 9: Ali misliš, da bi šolske uniforme izboljšale vedenje učencev?

Odgovori	Število	%
Da.	49	21
Ne.	190	79
Skupaj	239	100

Graf 10: Ali misliš, da bi šolske uniforme izboljšale vedenje učencev?

Tukaj prevladuje odgovor ne. Kar 79.% učencev je odgovorilo z ne.

Komentar: To naju ni preveč presenetilo, saj obleka ne spremeni človeka in sva take odgovore pričakovali.

8.5.10 VPRAŠANJE 10: Razloži, zakaj da ali ne.

Utemeljitev so bile zelo različne.

Ena od utemeljitev, zakaj DA:

- Ker bi bili bolj enaki in bolj povezani.

Ena od utemeljitev, zakaj NE:

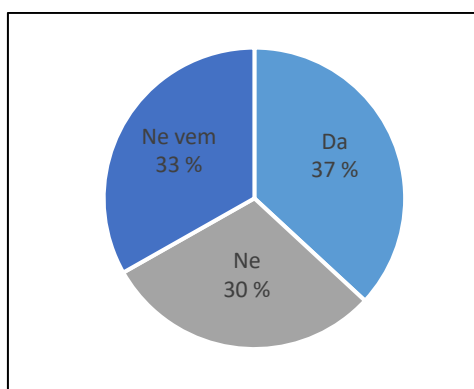
- Obleka ne spremeni človeka.

Komentar: Z vsemi utemeljenimi odgovori se strinjava in sva tudi pričakovali tak odziv. Sami meniva, da uniforme ne bi spremenile vedenja, čeprav tega ne moremo vedeti, saj nismo imeli nikoli v veljavi obveznih šolskih uniform. Kot pa sva preverili, učenci večinoma mislijo, da vedenja ne moremo spremeniti le s šolskimi uniformami.

8.5.11 VPRAŠANJE 11: Ali misliš, da bi šolske uniforme zmanjšale socialne razlike med učenci?

Tabela 10: Ali misliš, da bi šolske uniforme zmanjšale socialne razlike med učenci?

Odgovori	Število	%
Da.	90	37
Ne.	73	30
Ne vem.	81	33
Skupaj	244	100

Graf 11: Ali misliš, da bi šolske uniforme zmanjšale socialne razlike med učenci?

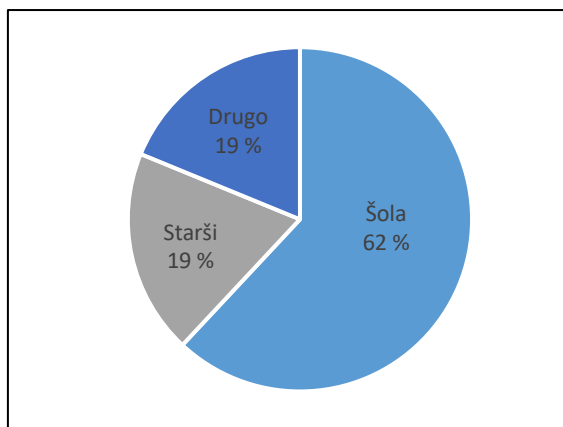
Odgovori so bili zelo enakomerno razporejeni, a kljub temu je največ učencev odgovorilo z da, kar 37 %. 33 % je odgovorilo z ne vem in 30 % z ne.

Komentar: Tukaj se nama zdi vsak odgovor pravilen. Odvisno je, kakšne bi bile uniforme, kdo bi jih financiral in ali bi bili dovoljeni modni dodatki. Kot sva omenili v teoretičnem delu, so šolske uniforme obvezne v državah, kjer je velik odstotek revnega prebivalstva in se tako socialne razlike vsaj nekoliko zabrišejo. Po drugi strani so šolske uniforme odnos tradicionalnega načina šolanja z visoko šolnino, kjer pa naj bi šolske uniforme bolj kot zabrisanje socialnih razlik pomenile neko pripadnost šoli.

8.5.12 VPRAŠANJE 12: Kdo naj bi po tvojem mnenju kril stroške uniforme?

Tabela 11: Kdo naj bi po tvojem mnenju kril stroške uniforme?

Odgovori	Število	%
Šola	145	62
Starši	45	19
Drugo	44	19
Skupaj	234	100

Graf 12: Kdo naj bi po tvojem mnenju kril stroške uniforme?

Pri tem vprašanju je kar 145 anketirancev, kar je 62 %, odgovorilo, da bi šolske uniforme morala financirati šola. 19 % jih je odgovorilo, da starši.

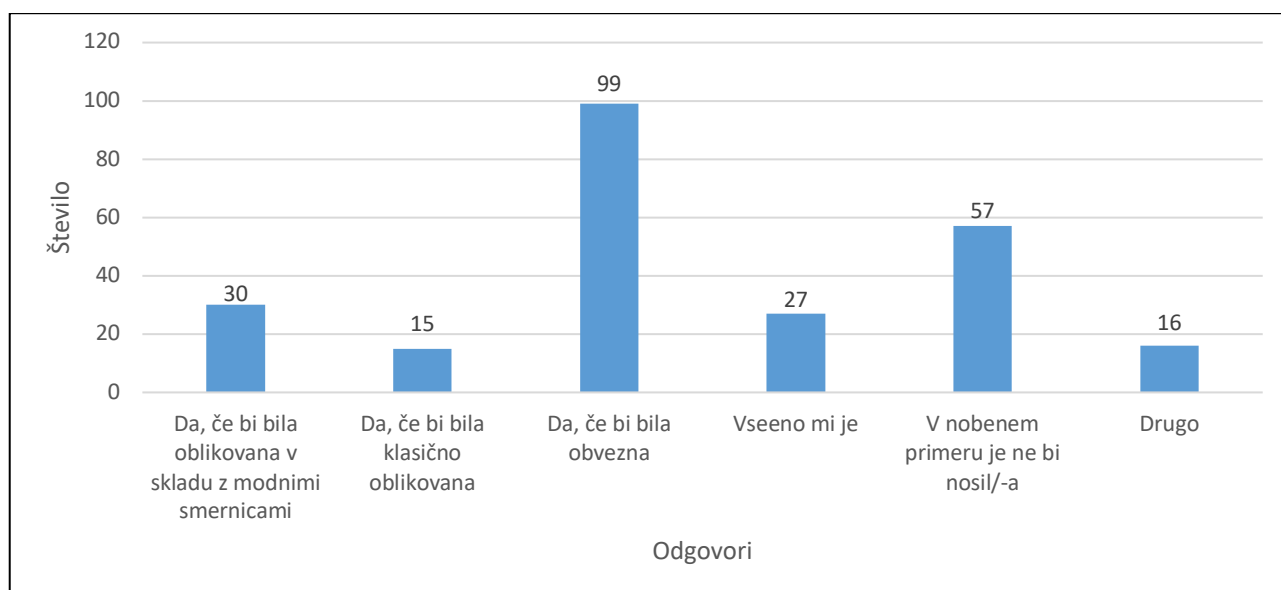
Komentar: Pri tem vprašanju naju je res zanimalo mnenje drugih in nisva imeli nobenih pričakovanj. Presenečeni sva bili, da je kar 19 % odgovorov stroške uniform pripisalo staršem,

saj meniva, da bi uniforme, če bi bile obvezne, morali plačati država ali šola, saj je osnovno šolanje v Sloveniji brezplačno.

8.5.13 VPRAŠANJE 13: Bi nosil/-a šolsko uniformo?

Tabela 12: Bi nosil/-a šolsko uniformo?

Odgovori	Število	%
Da, če bi bila oblikovana v skladu z modnimi smernicami.	30	12
Da, če bi bila klasično oblikovana.	15	6
Da, če bi bila obvezna.	99	41
Vseeno mi je.	27	11
V nobenem primeru je ne bi nosil/-a.	57	23
Drugo	16	7
Skupaj	244	100

Graf 13: Bi nosil/-a šolsko uniformo?

Skoraj polovica anketirancev je odgovorilo: da, če bi bila obvezna. 23 % jih je odgovorilo: v nobenem primeru je ne bi nosil/-a. 12 %: da, če bi bila v skladu z modnimi smernicami. 11 % je vseeno in 7 % jih je napisalo svoje drugo mnenje.

Komentar: Najbolj zanimivi mnentji sta:

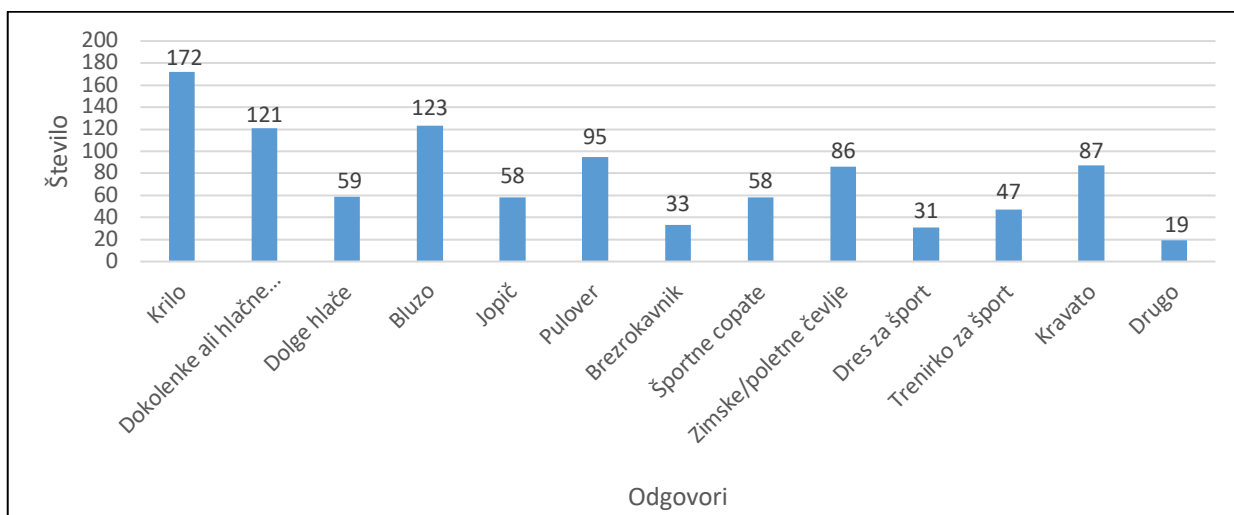
- Tudi če ne bi bila obvezna, bi jo nosila, če bi se v njej dobro počutila.
- Samo pri zastopanju šole v javnosti.

Pričakovali sva, da bo večje število anketirancev odgovorilo na odgovor: da, če bi bila oblikovana v skladu z modnimi smernicami, saj imajo najini vrstniki, predvsem pa vrstnice, radi modo in modna oblačila, vendar jih je veliko odgovorilo, da bi jo nosil/-a le, če bi bila obvezna. V tem primeru bi jo morali nositi vsi, tudi če bi temu nasprotovali, ker druge možnosti ne bi imeli. 23 % anketirancev je menilo, da v nobenem primeru ne bi nosili šolske uniforme. Odgovori kažejo, da je splošno mnenje anketirancev odklonilno do šolskih uniform.

8.5.14 VPRAŠANJE 14: Šolska uniforma za dekleta bi vsebovala:

Tabela 13: Šolska uniforma za dekleta bi vsebovala

Odgovori	Število
krilo	172
dokolenke ali hlačne nogavice	121
dolge hlače	59
bluzo	123
jopič	58
pulover	95
brezrokavnik	33
športne copate	58
zimske/poletne čevlje	86
dres za šport	31
trenirko za šport	47
kravato	87
drugo	19

Graf 14: Šolska uniforma za dekleta bi vsebovala

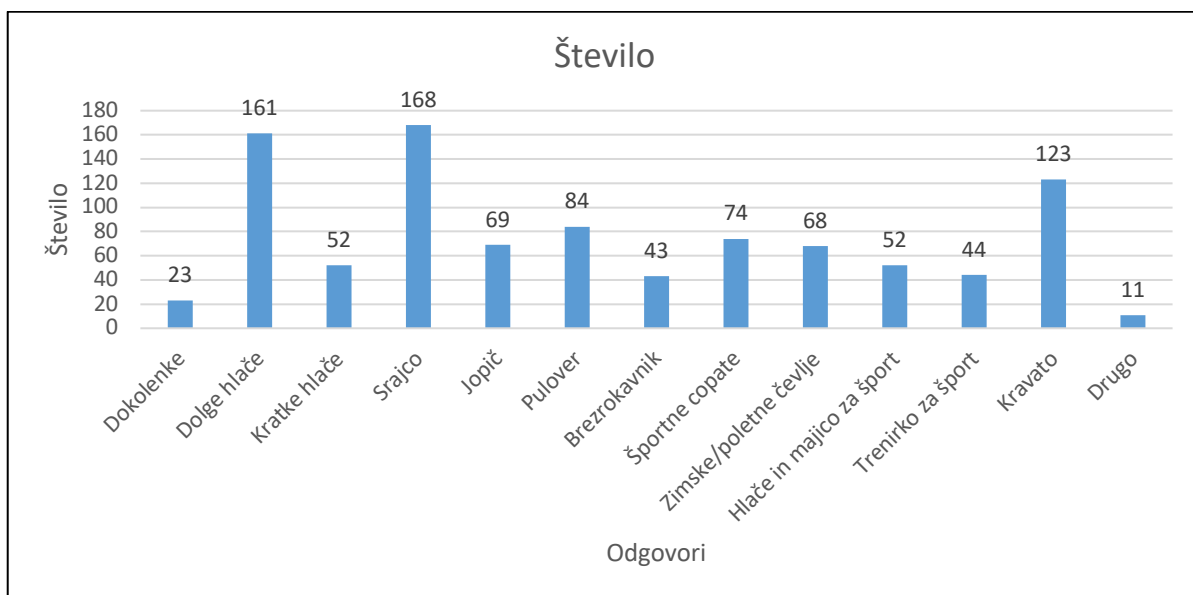
Največ, kar 172, jih je označilo krilo. Najmanj jih je označilo brezrokavnik. Še manj pa jih je napisalo drugo. Tam so napisali veliko različnih mnenj, največ jih je napisalo, da bi imele čevlje, ki se podajo k uniformi.

Komentar: Mnenja so bila zelo različna. Nekako logično je, da bi dekleta imele krila, zato ta odgovor prevladuje. Anketiranci so se odločali za šolske uniforme, ki jih poznajo iz filmov ali nadaljevanj.

8.5.15 VPRAŠANJE 15: Šolska uniforma za dečke bi vsebovala

Tabela 14: Šolska uniforma za dečke bi vsebovala

Odgovori	Število
dokolenke	23
dolge hlače	161
kratke hlače	52
srajco	168
jopič	69
pullover	84
brezrokavnik	43
športne copate	74
zimske/poletne čevlje	68
hlače in majico za šport	52
trenirko za šport	44
kravato	123
drugo	11

Graf 15: Šolska uniforma za dečke bi vsebovala

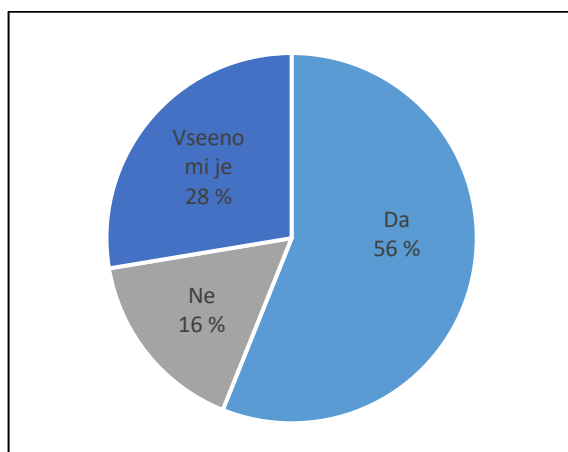
Prevladujeta odgovora dolge hlače in srajco. Najmanj jih je označilo dokolenke.

Komentar: Dolge hlače in srajca prevladujeta, ker je to po najinem mnenju vsakdanja obleka. Veliko jih je označilo tudi kravato, tudi ta je večinoma prisotna v britanskih in ameriških filmih, kjer nosijo uniforme. Pod drugo so napisali 9 mnenj; izbrali sva dve najbolj zanimivi: kapa, teniske. Dvomiva, da bi bila pokrivala dovoljena, saj tudi v današnjem času niso oz. izražajo nespoštovanje.

8.5.16 VPRAŠANJE 16: Ali meniš, da bi na šolski uniformi moral biti tudi šolski grb?

Tabela 15: Ali meniš, da bi na šolski uniformi moral biti tudi šolski grb?

Odgovori	Število	%
Da.	134	56
Ne.	39	16
Vseeno mi je.	66	28
Skupaj	239	100

Graf 16: Ali meniš, da bi na šolski uniformi moral biti tudi šolski grb?

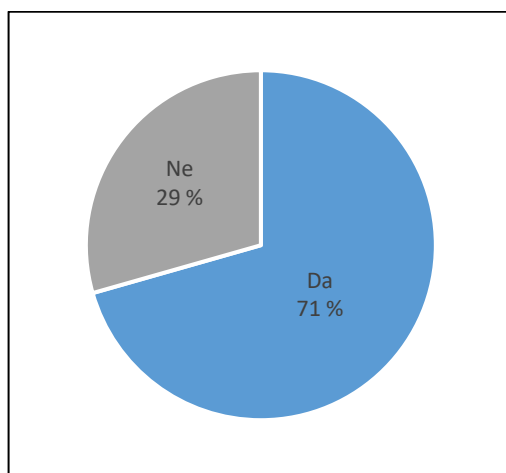
Prevladuje odgovor da.

Komentar: Več kot polovica anketirancev, in sicer 56 %, je odgovorila z da, to se nama zdi smiselno. 28 % učencev ne ve, ali bi moral biti na šolski uniformi grb, in 16 % jih je mnenja, da šolski grb ne sodi na šolsko uniformo. Razmišljali sva tudi o možnosti, da bi bil na šolskih uniformah grb občine ali države, saj bi na tak način lahko izražali pripadnost določeni občini in kazali na nacionalno zavest.

8.5.17 VPRAŠANJE 17: Ali misliš, da bi učenci lahko nosili svoje modne dodatke?

Tabela 16: Ali misliš, da bi učenci lahko nosili svoje modne dodatke?

Odgovori	Število	%
Da.	168	71
Ne.	70	29
Skupaj	238	100

Graf 17: Ali misliš, da bi učenci lahko nosili svoje modne dodatke?

Tukaj prevladuje odgovor da, in sicer s kar 71 %.

Komentar: Meniva, da če bi uniforme uvedli zato, da zmanjšamo socialne razlike, bi moral tukaj prevladovati odgovor ne, torej modnih dodatkov ne bi smelo biti. Odgovor se ujema s splošnim mnenjem, da si anketiranci šolskih uniform ne želijo. Če pa bi jih morali nositi, bi jim dali nek osebni pečat, da izrazijo sebe.

8.5.18 VPRAŠANJE 18: Katere modne dodatke bi lahko imeli?

Pri tem vprašanju prevladujejo odgovori: nakit, ure, pokrivala, lasnice.

Komentar: Odgovori so podobni kot pri 19. vprašanju. Mnenja so različna. Nekateri mislijo, da bi lahko imeli pokrivala, nekateri mislijo, da ne. Bi bila ta dovoljena? Po najinem mnenju ne, saj lahko zakrijejo obraz in izražajo nespoštovanje. V nekaterih državah je pri šolskih uniformah določeno tudi, kakšne barve trakov za lase morajo nositi dekleta.

8.5.19 VPRAŠANJE 19: katerih modnih dodatkov ne bi smeli imeti?

Pri tem vprašanju prevladujejo odgovori: ličila, umetni nohti, pokrivala, sončna očala.

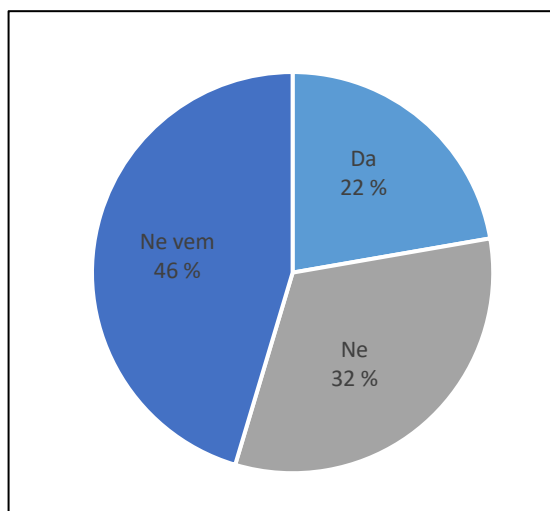
Komentar: Skoraj vse stvari, ki so jih napisali, tudi danes niso primerne za nošenje v šoli. Kljub temu opažava, da mnogi učenci višjih razredov nosijo pokrivala (predvsem dečki), dekleta pa

so velikokrat neprimerno naličena in nosijo umetne nohte. Misliva, da če bi uvedli uniforme, bi bila pravila urejanja še bolj stroga in nošenje modnih dodatkov neprimerno.

8.5.20 VPRAŠANJE 20: Ali misliš, da je bilo v Sloveniji nošenje šolskih uniform v osnovnih šolah kdaj obvezno?

Tabela 17: Ali misliš, da je bilo v Sloveniji nošenje šolskih uniform v osnovnih šolah kdaj obvezno?

Odgovori	Število	%
Da.	53	22
Ne.	77	32
Ne vem.	108	46
Skupaj	238	100

Graf 18: Ali misliš, da je bilo v Sloveniji nošenje šolskih uniform v osnovnih šolah kdaj obvezno?

Seveda je pravilni odgovor ne. Največ, kar 46 %, je bilo odgovorov ne vem. 22 % jih je odgovorilo napačno, in sicer da. 32 % jih je odgovorilo z ne.

Komentar: Večina ne ve, ali so bile šolske uniforme v Sloveniji kdaj obvezne. Res je, da se o tem v šoli nismo nikoli pogovarjali, zato je logično, da učenci niso znali odgovoriti.

8.5.21 VPRAŠANJE 21: Ali poznaš kakšno državo, kjer so šolske uniforme obvezne?
Katero?

Odgovori so bili različni, prevladujejo: Velika Britanija oz. Anglija, Španija, Japonska, Rusija, Kitajska, Škotska.

Komentar: Nad odgovori sva bili presenečeni, saj nisva vedeli, da bo tako veliko anketirancev vedelo, v katerih državah so šolske uniforme obvezne.

9 RAZPRAVA

Glede na najina raziskovalna vprašanja in raziskovalne cilje sva postavili tri hipoteze. Preverili sva jih z anketnim vprašalnikom.

HIPOTEZA 1:

Učenci si ne želijo šolskih uniform.

S hipotezo sva želeli preveriti, ali sta vpliv tujine, kjer so šolske uniforme obvezne, in vpliv TV-nanizank za najstnike ali pa mogoče nastop naše šolske dramske skupine anketirance prepričala, da so šolske uniforme tisto, kar si želijo obleči za šolo. Da šolske uniforme vzpodbujajo pripadnost šoli in zabrišejo socialne razlike med učenci, sta dva zelo pomembna dejavnika, ki govorita v prid šolskim uniformam. Bili sva mnenja, da si anketiranci kljub naštetim argumentum ne želijo šolskih uniform.

Rezultati anket so pokazali, da si 56 % anketirancev ne želi šolskih uniform, 15 % je neodločenih; le 29 % si šolske uniforme res želi. Večina anketirancev ne želi, da smo enako oblečeni, saj želijo izražati svoj stil oblačenja in s tem svojo osebnost. Glede na napisano lahko prvo hipotezo **POTRDIVA.**

HIPOTEZA 2:

Dekleta si šolske uniforme želimo bolj kot fantje.

Drugo hipotezo sva postavili v prepričanju, da si dekleta bolj želimo šolskih uniform, saj nam je, vsaj v teh letih, bolj kot fantom pomembno, kaj imamo oblečeno in kako izgledamo in več časa namenimo izbiri garderobe. Šolske uniforme, ki sva jih spoznali pri raziskovalnem delu, so nama bile zelo všeč. Ko sva poskusili kostume naše dramske skupine, sploh nisva imeli občutka, da nosiva kostume. Uniforme so bile zelo udobne in počutili sva se zelo dobro. Sklepali sva, da bodo podobno razmišljale tudi najine vrstnice. Po drugi strani pa bi naju lahko

fantje presenetili, da bi si bolj želeli šolskih uniform, saj jim tako ne bi bilo treba vsako jutro razmišljati, kaj naj oblečejo.

29 % anketirancev si želi šolskih uniform. Od tega je kar 63 % deklet. Rezultat anket zato najino drugo hipotezo **POTRDI**.

HIPOTEZA 3:

Učenci, ki nosijo šolsko uniformo, čutijo večjo pripadnost šoli.

34 % anketirancev meni, da bi čutili večjo pripadnost šoli. 33 % je označilo trditev ne oziroma ne vem.

Rezultati so naju presenetili, saj sva mnenja, da bi sami čutili večjo pripadnost šoli. To bi nama dajalo občutek enakosti in ekipne pripadnosti. Na tekmovanjih, tako v znanju kot v športu, bi na tak način s šolskimi uniformami kazali pripadnost in prepoznavnost določene šole. Očitno večina ni takega mnenja, zato tretjo hipotezo **OVRŽEVA**.

10 ZAKLJUČEK

Prvič sva se lotili raziskovanja in pisanja raziskovalne naloge. Ugotovili sva, da nama je tak način spoznavanja novih vsebin in znanj, ki naju zanimajo, zelo všeč in bi radi s tem nadaljevali tudi v prihodnje.

Želiva si, da bi lahko raziskovali brez omejitev, ki sva jih letos morali upoštevati, in sva bili zato v izbiranju raziskovalnih metod zelo omejeni. Veseli sva, da nama je kljub temu uspelo raziskovalno nalogo dokončati, čeprav sva skoraj vse delo opravili "na daljavo".

Pregledali sva veliko literature. Veliko internetih in knjižnih virov. Vedno sva se družili po spletni povezavi in komunicirali v Teams-omrežju. Tudi sodelovanje z mentorico je v glavnem potekalo s pomočjo spleta. Zelo nama je pomagala pri iskanju starih fotografij in naju ves čas vzpodbujala.

Obiskali sva v Slovenski šolski muzej v Ljubljani, kjer naju je sprejela prijazna kustosinja, ga. Mateja Pušnik, in nama povedala veliko o šolski oblačilni kulturi na Slovenskem in na splošno, kako je šolanje potekalo nekoč. Izvedeli sva veliko, se preizkusili v pisanju s peresom, klečali sva na koruzi, nosili osla okoli vratu, oblekli sva oblačila, ki so jih učenci nosili nekoč. Zelo sva se vživeli v vlogo in prav takrat dobili idejo za raziskovalno nalogo, ki bi jo lahko naredili prihodnje leto. Radi bi raziskali, kako je šolanje potekalo nekoč, kakšne učne pripomočke so uporabljali, kako in kaj so se učili, kakšni so bili odnosi med učenci, med učenci in učitelji, učitelji in starši. Res bi bilo zanimivo primerjati šolanje nekoč in danes.

Oblekli sva kostume – šolske uniforme, ki jih je v lanskem šolskem letu oblikovala najina mentorica za šolsko dramsko predstavo. Ko sva se oblekli, sva si poskušali čim bolj predstavljati, kako bi bilo, če bi to nosili vsak dan. Nama bi bilo verjetno všeč, če bi bile uniforme v veljavi, vendar verjameva, da ne vsem. Zaradi tega sva sestavili obsežno anketo; rezultati so nama pomagali odgovoriti na številna raziskovalna vprašanja, ki sva si jih zastavili.

Sodelovali sva s sošolko, ki nama je narisala različne kreacije šolskih uniform. To ni bilo najlažje, saj je prišlo do zapletov zaradi komuniciranja na daljavo. Pa vendar nama je uspelo.

Sestavili sva anketo. Najprej sva jo objavili na spletu. Ker pa jo je rešilo samo 112 učencev, smo se z mentorico dogovorile, da jo bomo v šoli razdelile še tistim, ki je še niso rešili. Želeli sva, da gre več natisnjenih anket v drugo triletje, vendar se 6 razredov drugega triletja naše šole seli v druge šole, saj pri nas prenavljajo in gradijo novo šolo in sva zato naleteli na težave. Vseeno sva uspeli anketne vprašalnike skoraj enakomerno razdeliti med učence drugega in tretjega triletja.

Na koncu sva dobili 250 rešenih anket. Rezultate ankete sva predstavili v prejšnjem poglavju. 56 % učencev si ne želi šolskih uniform, kar sva predvidevali. Anketiranci so nama podali svoja zanimiva mnenja o šolskih uniformah. Nekatera se ujemajo z najinimi predvidevanji in prepričanji, nekatera ne, kar je zelo dobrodošlo, saj več glav več ve.

V prihodnosti bi bilo zanimivo proučiti tudi mnenje učiteljev o šolskih uniformah. Z raziskovalno nalogo sva se naučili veliko o oblačnih kulturah na Slovenskem ter o šolskih uniformah drugod po svetu, zdaj in v preteklosti. Zelo sva veseli, da sva nalogo lahko dokončali, čeprav je bilo večino šolanja izvedenega na daljavo.

11 PRILOGE

ANKETA: Šolske uniforme

Sva Nia Istenič in Zala Vnuk, učenki 8. razreda. Prosiva te, da nama z izpolnjeno anketo pomagaš pri izvedbi najine raziskovalne naloge: Šolske uniforme: modna muha ali nujno zlo.

Hvala za tvoje sodelovanje.

1. Obkroži: 4.–6. r. 7.–9. r.

2. Prosim, označi spol: ŽENSKI MOŠKI

3. Ali želiš, da na šoli uvedejo obvezne šolske uniforme?
 - a) Da.
 - b) Ne.
 - c) Ne vem.

4. Zakaj si takega mnenja?
 - a) Enakost med otroki.
 - b) Zjutraj ne bi razmišljali, kaj obleči.
 - c) Počutili se bi bolj povezani med seboj.
 - d) Ker so mi všeč.
 - e) Ne želim si uniform.
 - f) Drugo_____

5. Zakaj si tega ne želiš?
 - a) Ker mi niso všeč.
 - b) Ker želim izražati svoj stil oblačenja.
 - c) Ne želim, da smo vsi enako oblečeni.
 - d) Ker bi vsak dan nosily enako obleko.

e) Želim si uniforme.

f) Drugo: _____

6. Po tvojem mnenju bi bile šolske uniforme:

a) nujno zlo.

b) modna muha.

7. Če bi bila šolska uniforma obvezna, kako si jo predstavljaš?

8. Ali misliš, da bi učenci zaradi šolskih uniform čutili večjo pripadnost šoli?

a) Da.

b) Ne.

c) Ne vem.

9. Ali misliš, da bi šolske uniforme izboljšale vedenje učencev?

a) Da.

b) Ne.

10. Razloži, zakaj da ali ne.

11. Ali misliš, da bi šolske uniforme zmanjšale sociale razlike med učenci?

a) Da.

b) Ne.

c) Ne vem.

12. Kdo naj bi po tvojem mnenju kril stroške uniforme?

a) Šola.

b) Starši.

c) Drugo: _____

13. Bi nosil/-a šolsko uniform?

- a) Da, če bi bila oblikovana v skladu z modnimi smernicami.
- b) Da, če bi bila klasično oblikovana.
- c) Da, če bi bila obvezna.
- d) Vseeno mi je.
- e) V nobenem primeru je ne bi nosil/-a.
- f) Drugo: _____

14. Šolska uniforma za dekleta bi vsebovala: (Možnih je več odgovorov.)

- a) krilo
- b) dokolenke ali hlačne nogavice
- c) dolge hlače
- d) bluzo
- e) jopič
- f) pullover
- g) brezrokavnik
- h) športne copate
- i) zimske/poletne čevlje
- j) dres za šport
- k) trenirko za šport
- l) kravato
- m) drugo: _____

15. Šolska uniforma za dečke bi vsebovala: (Možnih je več odgovorov.)

- a) dokolenke
- b) dolge hlače
- c) kratke hlače
- d) srajco
- e) jopič
- f) pullover
- g) brezrokavnik
- h) športne copate

- i) zimske/poletne čevlje
- j) hlače in majico za šport
- k) trenirko za šport
- l) kravato
- m) drugo: _____

16. Ali meniš, da bi na šolski uniformi moral biti tudi šolski grb?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Vseeno mi je.

17. Ali misliš, da bi učenci lahko nosili svoje modne dodatke?

- a) Da.
- b) Ne.

18. Katere modne dodatke bi lahko imeli?

19. Katerih modnih dodatkov ne bi smeli imeti?

20. Ali misliš, da je bilo v Sloveniji nošenje šolskih uniform v osnovnih šolah kdaj obvezno?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

21. Ali poznaš kakšno državo, kjer so šolske uniforme obvezne? Katero?

12 VIRI

KNJIŽNI VIRI:

Balkovec Debevec, M. 2014. Obleka v v šoli: Pregled oblačilnega videza učiteljev in učencev na Slovenskem skozi čas. Ljubljana: Slovenski šolski muzej.

Fr. Heinz, Zbirka zakonov in ukazov o ljudskem šolstvu na Kranjskem, Laibach 1895, str. 115

Ribarič, M., Palaić, T., in Hakl, M. 2011. Šolske uniforme po svetu nekoč in danes: primeri posameznih držav. Šolska kronika: revija za zgodovino šolstva in vzgoje, 20, št. 3, str. 473–492.

SPLETNI VIRI:

<http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-ZIL2ZGB9/d12c20c1-d3a1-463a-a39c-477b252b6d81/PDF>, 24. 1. 2021

<https://britishschool.si/sl/school-life/school-uniform>, 5. 2. 2021

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Uniforma>, 16. 1. 2021

<https://fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=130&View=1&Query=uniforma>, 14. 1. 2021

https://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%A0olska_uniforma, 14. 1. 2021

https://zpm-mb.si/wp-content/uploads/2015/03/S%C5%A0_Tekstilstvo_%C5%A0olske_uniforme_zadnji_hit.pdf, 24. 1. 2021

<https://www.rtvsl.si/kolumne/kaj-pa-ce-bi-vedli-solske-uniforme/436274>, 23. 1. 2021

<https://www.metropolitan.si/moda/je-spet-cas-za-solske-uniforme/>, 5. 2. 2021

<https://sobotainfo.com/novica/globalno/bi-solske-uniforme-zmanjsale-socialne-razlike-med-otroki/130115>, 16. 1. 2021

<https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4201203848.pdf>, 14. 1. 2021

<https://www.24ur.com/so-solske-uniforme-simbol-enotnosti-ali-omejenosti.html>, 23. 2. 2021

<https://www.povertyactionlab.org/evaluation/impact-distributing-school-uniforms-childrens-education-kenya>, 24. 1. 2021

13 VIRI SLIK

Slika 1:

<http://klemenjakse.com/uniforme/>, 22. 2. 2021

Slika 2:

https://www.nzs.si/novica/Lestvica_Fife:_Slovenija_na_58._mestu?id=44265&id_objekta=3, 23. 2. 2021

Slika 3:

<https://www.schooluniformsaustralia.com.au/blogs/testimonial-blog-post/why-should-students-wear-school-uniforms>, 24. 2. 2021

Slika 4:

<https://museums.eu/collection/object/259338/cevlji-z-lesenim-podplatom-jernej-primozi-roj-1904-interniran-v-vec-taboriscih-med-drugo-svetovno-v>, 23. 2. 2021

Slika 5:

<https://britishschool.si/news/2017/british-international-school-of-ljubljana-now-recognised-by-the-slovene-government>, 5. 2. 2021

Slika 6:

<https://www.bibaleze.si/novice/solske-uniforme-tudi-pri-nas.html>, 24. 2. 2021

Slika 7:

<https://www.bluecoatschoolliverpool.org.uk/support-us/brightmindsbrightfutures/cropped-3/>, 23. 2. 2021

Slika 8:

https://en.wikipedia.org/wiki/School_uniforms_by_country#/media/File:Waldgrundschule_Schulkleidung.jpg, 23. 2. 2021

Slika 9:

<https://www.picfair.com/pics/08166732-children-in-school-uniforms-in-the-street-huila-province-lubango-angola>, 24. 2. 2021

Slika 10:

Ribarič, M., Palaić, T., in Hakl, M. 2011. Šolske uniforme po svetu nekoč in danes: primeri posameznih držav. Šolska kronika: revija za zgodovino šolstva in vzgoje, 20, št. 3, str. 481.

Slika 11:

<https://www.modernghana.com/news/800908/distribution-of-school-uniform-and-sandals-yet.html>, 25. 2. 2021

Slika 12:

<https://www.pinterest.com/pin/225320787576967093/>, 23. 2. 2021

Slika 13:

<https://twitter.com/malawiunicef/status/1227555326192496640>, 24. 2. 2021

Slika 14:

Osebni arhiv ge. Katarine Kunaver.

Slika 15:

Osebni arhiv ge. Katarine Kunaver.

Slika 16:

<https://shehashope.org/blogs/news/124903747-nepal-11-girls-rescued-from-trafficking-situations-orphan-home-students-begin-new-school-year>, 25. 2. 2021

Slika 17:

<https://www.wholesaledancedress.com/blue-white-school-uniforms-girls-sailor-school-uniform-japanese-high-school-uniforms-korean-school-uniforms-set-skirts-w00649>, 24. 2. 2021

Slika 18:

https://www.wikiwand.com/en/Catholic_school_uniform, 24. 2. 2021

Slika 19:

<https://aldianews.com/slideshow/argentine-flag-raising-ceremony-2014/36841>, 26. 2. 2021

Slika 20:

<https://www.histclo.com/schun/country/la/sular-car.html>, 25. 2. 2021

Slika 21:

<https://www.pinterest.com/pin/498070040017621166/>, 23. 2. 2021